

RAPORT Z WIZYTACJI (ocena programowa)

**dokonanej w dniach 8-9 marca 2014 roku na kierunku *ekonomia*
prowadzonym w ramach obszaru nauk społecznych na poziomie studiów pierwszego
stopnia realizowanych w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych
o profilu praktycznym w Wydziale Zamiejscowym w Chorzowie
Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Łucja Tomaszewicz – członek PKA

członkowie:

- prof. dr hab. Magdalena Osińska – ekspert PKA – ekspert 1 - dydaktyka
- dr hab. Bogusław Plawgo – członek PKA – ekspert 2 – kadra
- mgr Łukasz Wyszyński – ekspert PKA – ekspert formalno-prawny
- Tomasz Stach – ekspert PKA – przedstawiciel Parlamentu Studentów RP

Krótką informacją o wizytacji

Wizytacja na Wydziale Zamiejscowym w Chorzowie Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu na kierunku *ekonomia* odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2013/2014. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz pierwszy.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny Polskiej Komisji Akredytacyjnej, poprzedzona zapoznaniem się Zespołu Oceniającego z Raportem Samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Natomiast Raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac dyplomowych oraz zaliczeniowych, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna oceny jakości kształcenia

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji

Kryterium 1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę.

1.1).

Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu przyjęła strategię rozwoju Uchwałą nr 174/2013 Konwentu WSB w Poznaniu w z dnia 29 listopada 2013 r. Dokument określa misję, wizję i strategię rozwoju uczelni do roku 2016. Misja Uczelni została określona następująco: *Partnerzy w rozwoju kariery zawodowej* a wizja: *Regionalny lider w kształceniu studentów łączących naukę i pracę*. Misja i Strategia Rozwoju Uczelni oraz Wydziału została przyjęta zgodnie z przepisami wewnętrznymi Uczelni. Tryb przyjęcia Strategii Rozwoju spełnia również wymogi określone w art. 66 ust. 1 oraz art. 70 ust. 1 Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Dokument poza założeniami i działaniami na poziomie Uczelni uwzględnia działania wydziałów, w tym „Strategię Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie”. Strategia rozwoju w

swojej treści uwzględnia w przyjętych profilach kształcenia obszar ekonomiczno-prawny, który ma być realizowany na wszystkich wydziałach, w tym na Wydziale Zamiejscowym w Chorzowie. W części dokumentu poświęconej jednostce prowadzącej oceniany kierunek w zakresie poszerzania profilu kształcenia jest mowa o szukaniu nowych kierunków studiów spoza obszaru ekonomiczno-prawnego, w celu dostosowania się do potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego Uczelni.

Koncepcja kształcenia na kierunku *ekonomia* w pełni wpisuje się w misję Uczelni. Jest ona oparta na profilu praktycznym, w którym wiedza przekłada się na konkretne umiejętności pozwalające na odnalezienie się absolwenta kierunku w określonym segmencie rynku pracy. Program kształcenia, a w szczególności oferowane specjalności jest dostosowany do realiów rynku pracy.

Wizja Uczelni *Regionalny lider w kształceniu studentów łączących naukę i pracę* ma być dodatkową wartością oferty kształcenia także na studiach stacjonarnych. W Strategii przedstawiono wizję współpracy wszystkich interesariuszy biorących udział w realizacji procesu kształcenia, szczególną uwagę poświęcając studentom, absolwentom i pracodawcom. W obecną wizję rozwojową Uczelni w pełni wpisuje się koncepcja kształcenia na wizytowanym kierunku, a w szczególności praktyczny profil oferty. Założeniem strategicznym jest bowiem kształcenie praktyczne, możliwie mocno osadzone w realiach zawodowych przy jednoczesnym zachowaniu wysokiego poziomu przygotowania merytorycznego studentów.

Istotnym założeniem dla strategii rozwoju profilu i produktów dydaktycznych jest również jej spójność z wizją rozwoju i sytuacją społeczno-gospodarczą województwa śląskiego (przyjętą w lutym 2010 roku przez Sejmik Województwa Śląskiego *Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”*).

Współpraca Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie WSB w Poznaniu ze środowiskiem pracodawców a także biznesowy profil Uczelni oraz wieloletnie doświadczenie w kształceniu kadry menedżerskiej dają możliwość elastycznego kształtowania oferty kształcenia oraz przyczyniają się do realizacji staży i praktyk zawodowych, odpowiadających praktycznemu profilowi kształcenia na kierunku *ekonomia*.

Na liście specjalności oferowanych na tym kierunku w roku akademickim 2013/14 znajdują się:

1. Ekonomia menedżerska,
2. Gospodarka nieruchomościami,
3. Analiza ekonomiczno-prawna.

Koncepcja tych specjalności powstała z myślą o wyposażeniu absolwenta w takie kompetencje i kwalifikacje, których nie oferują inne kierunki studiów, a jednocześnie takie, które spełniają oczekiwania pracodawców. Choć oferta specjalności jest dość istotnie nakierowana na dyscypliny z zakresu nauk o zarządzaniu, to jest na tyle różnorodna merytorycznie, że daje studentowi dużą elastyczność wyboru.

Dla właściwej realizacji kształcenia o profilu praktycznym firmy współpracujące z Wydziałem zobowiązały się do zapewnienia możliwości odbywania części zajęć w warunkach rzeczywistych. Do tej pory takie działania były prowadzone w formie eksperymentalnej.

1.2).

Koncepcje kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów prowadzonych na Wydziale Zamiejscowym w Chorzowie Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu tworzone są przy udziale: założyciela, organów statutowych Uczelni i Wydziału, kadry naukowo-dydaktycznej, studentów oraz pracodawców.

Efekty kształcenia na poszczególnych kierunkach określa w formie uchwały Konwent, po pozytywnym zaopiniowaniu przez Senat. Plany i programy studiów zatwierdza Rada Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie w postaci odpowiednich uchwał.

Formą uczestnictwa interesariuszy wewnętrznych – studentów w procesie określania koncepcji kształcenia jest przeprowadzana cosemestralnie ankietyzacja wśród studentów, oceniająca formę i treści prowadzonych zajęć. Udział w procesie określania koncepcji kształcenia przejawia się także poprzez uczestnictwo studentów w organach kolegialnych Uczelni (Senat WSB w Poznaniu) oraz Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie (Rada Wydziału). W opinii studentów, ich głos jest ważny dla władz Wydziału, a ich uwagi są uwzględniane. Właściwy organ Samorządu studenckiego opiniuje propozycje zmian w planach i programach studiów.

W związku z ukierunkowaniem procesu kształcenia na jego jak najpełniejsze dopasowanie do rynku pracy i oczekiwań interesariuszy Uczelnia traktuje współpracę z interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi jako jedno z kluczowych działań strategicznych.

W proces tworzenia koncepcji kształcenia na kierunku *ekonomia* zaangażowani byli interesariusze zewnętrzni, co znajduje potwierdzenie między innymi w Programie Partnerstwa Biznesowego, wprowadzonego Zarządzeniem nr 05/2009 Dziekana Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie WSB w Poznaniu z dnia 1 października 2009 r.

Wdrożenie koncepcji kształcenia zgodnej z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego dla kierunku *ekonomia* w Wydziale Zamiejscowym w Chorzowie Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu przebiegało zgodnie zapisami ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia. Opinie i rekomendacje dotyczące programów studiów, w szczególności odnoszące się do proponowanych specjalności, rozkładu i wymiaru zajęć dydaktycznych, i przedmiotowych efektów kształcenia i metod ich weryfikacji.

Z dokumentów przedstawionych przez Władze wizytowanego kierunku wynika, że w procesie określenia celów i efektów kształcenia wizytowanego kierunku oraz perspektywy jego rozwoju brali udział zewnętrzni interesariusze. Zdecydowanie pozytywnie należy ocenić funkcjonowanie Rady Biznesu, której członkami są przedstawiciele licznej grupy pracodawców współpracujących z Uczelnią. Rada opiniowała m.in. efekty kształcenia oraz siatki godzinowe. Uwagi Rady były uwzględniane w dalszych pracach władz Wydziału.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1.1)

Koncepcja kształcenia na kierunku *ekonomia* nawiązuje do misji Uczelni oraz realizuje cele strategiczne Wydziału i Uczelni, między innymi poprzez wybór praktycznego profilu kształcenia na wizytowanym kierunku i kompleksowe dostosowanie oferty kształcenia do aktualnych realiów rynku pracy.

1.2)

Kadra akademicka, studenci oraz przedstawiciele rynku pracy, uczestniczą w budowaniu koncepcji kształcenia kierunku *ekonomia* i jego perspektyw rozwojowych.

Podczas wizytacji Uczelnia przedstawiła dokumentację dotyczącą współpracy z interesariuszami wewnętrznymi, a przede wszystkim zewnętrznymi, w tym opinie i rekomendacje dotyczące koncepcji kształcenia na wizytowanym kierunku.

Udział interesariuszy zewnętrznych w procesie ustalania koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku, poziomie i profilu studiów, w tym określenia celów i efektów kształcenia oraz perspektyw rozwoju należy uznać za wysoki. Studenci uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia poprzez przeprowadzaną ankietyzację oraz udział w organach kolegialnych Uczelni i Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie.

Kryterium 2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

2.1)

Plan studiów i program kształcenia dla kierunku *ekonomia* na rok akademicki 2013/2014 zostały określone w Uchwale nr 6/2013 Rady Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie WSB w Poznaniu z dnia 10 września 2013 r. w sprawie uchwalenia planów i programów nauczania na rok akademicki 2013/2014. Uchwała została przyjęta po uprzednim przyjęciu przez Konwent WSB w Poznaniu efektów kształcenia na realizowanych kierunkach studiów, co zostało określone z Uchwale nr 89/2012 Konwentu WSB w Poznaniu z dnia 20 lipca 2012 r. Procedura ustalania efektów kształcenia oraz tworzenia i przyjmowania planu studiów i programu kształcenia odbywała się zgodnie z procedurami i wytycznymi zawartymi w Uchwale nr 63/2012 Konwentu WSB z dnia 11 maja 2012 w sprawie wytycznych do planów studiów i programów kształcenia dla studiów wyższych.

Przyjęta struktura uczelni warunkowała tryb tworzenia i przyjmowania efektów kształcenia oraz planu studiów i programu kształcenia. Te pierwsze zostały stworzone, skonsultowane i ujednoczone na poziomie gremium centralnego i przesłane do podstawowych jednostek organizacyjnych w celu opracowania planu studiów i programu kształcenia.

W obecnym roku akademickim efekty kształcenia realizowane są dwutorowo. Kształcenie na kierunku *ekonomia* odbywa się na podstawie Krajowych Ram Kwalifikacji, natomiast ostatni – trzeci rok studiów I stopnia jest realizowany w oparciu o standardy kształcenia. Ocena Zespołu PKA przebiegała zatem w obu tych obszarach.

I. Ocena efektów kształcenia realizowanych według standardów:

W zakresie realizacji standardów kształcenia można stwierdzić, że studia na kierunku *ekonomia* zapewniają uzyskanie spodziewanych efektów kierunkowych realizowanych za pomocą przedmiotów podstawowych i kierunkowych. Sylwetka absolwenta kierunku *ekonomia* oraz poszczególnych specjalności na I stopniu studiów realizowane według standardów zostały przedstawione Zespołowi oceniającemu w formie opisowej. W praktyce dotyczy ona już tylko studentów immatrykulowanych w roku akademickim 2011/12. Studia pierwszego stopnia trwają sześć semestrów i ukierunkowane są na przygotowanie absolwenta posiadającego dobrą ogólną wiedzę z zakresu ekonomii. Koncepcję kształcenia oparto na rozwoju treści od zagadnień ogólnych i teoretycznych do coraz bardziej szczegółowych i praktycznych. Na pierwszym roku realizowane były przede wszystkim przedmioty wykształcenia podstawowego (np. Matematyka, Mikroekonomia, Zarządzanie, Prawo, Podstawy makroekonomii) oraz kierunkowego (np. Gospodarka regionalna, Polityka społeczna). Drugi rok studiów obejmował pozostałe przedmioty podstawowe (Statystyka opisowa, Rachunkowość) oraz w największym wymiarze kierunkowe (np. Analiza ekonomiczna, Finanse publiczne i rynki finansowe), a także (od IV semestru) specjalnościowe. Na trzecim roku realizowane są ostatnie przedmioty podstawowe (Ekonometria, Międzynarodowe stosunki gospodarcze) oraz kierunkowe (Polityka

gospodarcza), ale największa część przypada na przedmioty specjalnościowe. Pula przedmiotów do wyboru pozwala na rozszerzenie wiedzy i dodatkową obudowę seminariów dyplomowych (realizowanych od IV semestru), co jest niezbędne w realizacji pracy licencjackiej. Przedmioty z grupy treści podstawowych obejmują co najmniej 360 godzin, natomiast z grupy treści kierunkowych - 180. Uwzględniono także inne wymagania zawarte w standardach kształcenia, jak choćby ten, że na studiach niestacjonarnych liczba godzin stanowi nie mniej niż 60% liczby godzin na studiach stacjonarnych. W przygotowaniu planów i programów studiów uwzględniono także wymóg, zgodnie z którym przynajmniej 40% zajęć powinny stanowić konwersatoria, ćwiczenia lub seminaria. Kształcenie na kierunku *ekonomia* obejmuje obecnie dwie specjalności tj. „ekonomia menedżerska” oraz „gospodarka nieruchomościami”. W trakcie wizytacji Zespół oceniający zapoznał się z tematyką prac licencjackich obronionych w WZ WSB w Chorzowie w latach 2012-13, z których wynikało, że nie wszystkie tematy realizowały kanon kierunku *ekonomia*. Większość tematów zawierała elementy kierunkowe, jednak w przypadku niektórych prac zbyt mocno akcentowane były aspekty specjalnościowe, bez podbudowy kierunkowej, czyli ekonomicznej. Dotyczyło to między innymi nierealizowanej już specjalności z zakresu „ekonomiki turystyki”. **ZALECENIE: Zespół zaleca taką analizę tematów prac dyplomowych realizowanych w roku 2014, aby odzwierciedlały one kanon kierunku.**

Na podstawie wszystkich dostępnych informacji Zespół oceniający stwierdził, iż kształcenie na kierunku *ekonomia* prowadzonym przez Wydział Zamiejscowy w Chorzowie Wyższej Szkoły bankowej w Poznaniu spełnia wymagane standardy, określone w Załączniku nr 39 do Rozporządzeniu MNiSW z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki.

II. Ocena efektów kształcenia zgodnie z wymogami Krajowych Ram Kwalifikacji:

W opisie kierunku *ekonomia* na studiach I stopnia prowadzonych w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym WZ w Chorzowie WSB w Poznaniu zadeklarował umiejscowienie kształcenia na kierunku *ekonomia* jako studiów o profilu praktycznym w obszarze nauk społecznych w dziedzinie nauk ekonomicznych. W opisie wiedzy, umiejętności i kompetencji absolwenta kierunku za pomocą efektów kształcenia zadeklarowano, że efekty te umiejscowione zostały w dyscyplinach *ekonomia* (wiodąca), nauki o zarządzaniu, finanse.

Na kierunku *ekonomia* prowadzone są studia na trzech specjalnościach, tj. „ekonomia menedżerska”, „gospodarka nieruchomościami” i „analiza ekonomiczno-prawna”. Ze względu na brak naboru na kierunek *ekonomia* w roku akademickim 2013/14 studia w ramach wyznaczonych przez KRK są realizowane tylko na II roku studiów, na którym studiuje łącznie 100 osób, w tym 20 osób w formie stacjonarnej i 80 w formie niestacjonarnej. Zgodnie z deklaracją władz Wydziału oraz przyjętą 29.11 2013 r. uchwałą konwentu WSB w Poznaniu w sprawie oferty dydaktycznej dla WZ w Chorzowie WSB w Poznaniu studia na kierunku *ekonomia* nie będą kontynuowane. Dla analizowanego kierunku studiów zdefiniowano 24 efekty kształcenia w obszarze wiedzy, 27 w zakresie umiejętności i 12 w zakresie kompetencji społecznych. Wszystkie efekty odnoszą się do profilu praktycznego. Można stwierdzić, że efekty te stanowią spójny system na poszczególnych etapach szczegółowości.

W opinii ekspertów Zespołu oceniającego zakładane efekty kształcenia na kierunku *ekonomia* obejmują swoim zakresem wszystkie efekty z obszaru nauk społecznych na profilu praktycznym, co zostało uwzględnione w tabeli efektów kształcenia. W takim kontekście sformułowane efekty można uznać za prawidłowe. Wydaje się, że w sformułowaniach

efektów warto byłoby podkreślić podstawowy charakter wiedzy i umiejętności, zdobywanych na studiach I stopnia.

Wszystkie efekty kształcenia odnoszą się do profilu praktycznego. Można stwierdzić, że efekty te stanowią spójny system na poszczególnych etapach szczególności, tj. efektów kierunkowych i modułowych.

Z uwagi na fakt, że kształcenie na kierunku *ekonomia* realizowane jest na profilu praktycznym ZO wskazał, że specjalność „gospodarka nieruchomościami” odpowiada podstawowym wymogom branżowym w zakresie wyceny, zarządu oraz pośrednictwa na rynku nieruchomości. WZ w Chorzowie posiada – jak już wspomniano – program partnerstwa biznesowego oraz Radę Biznesu, w oparciu o które realizuje współpracę z otoczeniem gospodarczym. Pracodawcy opiniowali efekty kształcenia na kierunku *ekonomia*, natomiast aktywność absolwentów powinna zostać w tym zakresie zintensyfikowana.

Wydział zasadniczo umożliwia osiągnięcie kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia poprzez realizację celów i szczegółowych efektów kształcenia dla modułów kształcenia oraz praktyk zawodowych. Ogólne i specyficzne efekty kształcenia zostały sformułowane na poziomie kierunku, zaś efekty szczególne na poziomie modułów (przedmiotów). Przygotowane zostały ponadto matryce przyporządkowujące efekty kształcenia do poszczególnych przedmiotów (modułów). Przyporządkowania te dokonane zostały na ogół w sposób staranny, choć niekiedy nie znajdują one potwierdzenia w efektach przedmiotowych (modułowych). Dotyczy to przykładowo efektu KU06, którego próżno szukać w efektach przyporządkowanego mu modułu (przedmiotu Statystyka i ekonometria). Większość przyporządkowań jest jednak merytorycznie poprawna. Wydział przygotował także efekty dla praktyk zawodowych, które mają wymiar 6 tygodni. Na profilu praktycznym Wydział stopniowo zwiększa długość trwania praktyk (do 12 tygodni) jednak nie dotyczy to obecnego II roku studiów na ocenianym kierunku. Praktyki zawodowe stanowią integralną część programu studiów. Zespół oceniający zwrócił uwagę, że efekt PZW_W1 „zna i rozumie pojęcie własności intelektualnej i praw autorskich” wydaje się niewystarczający dla realizacji praktyki na kierunku *ekonomia*.

Podczas spotkania z zespołem oceniającym PKA studenci uznali, iż Wydział zapewnia im odpowiednie przygotowanie do pracy w zawodzie. Uznali także, że Wydział przygotowuje ich odpowiednio do podjęcia studiów II stopnia.

Opis efektów kształcenia na kierunku *ekonomia* jest dostępny dla studentów w Extranecie po zalogowaniu. **W przypadku pozostawienia *ekonomii* w ofercie kształcenia warto byłoby wnioskować o szersze ich upowszechnienie wśród kandydatów na studia.**

Wśród studentów powszechną jest wiedza o tym, gdzie mogą znaleźć sylabusy. Dodatkowo prowadzący zajęcia przedstawiają treści kart opisu przedmiotów na początku kursów.

2.2).

Efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób zrozumiały. Na kierunku *ekonomia* Konwent Uczelni zatwierdził przyjęcie 24 efektów z zakresu wiedzy, 27 z obszaru umiejętności oraz 12 dotyczących kompetencji społecznych. Niektóre sformułowania są dość szczególne, jednak ich czytelność nie budzi zastrzeżeń. Możliwość weryfikacji wspomnianych efektów jest oczywista, jednak w konkretnych przypadkach zależy od form prowadzenia zajęć i inwencji prowadzących w zakresie form zaliczenia. Wymagane są projekty, *case study* i inne zajęcia aktywizujące studentów.

Z opinii wyrażanych przez studentów ocenianego kierunku podczas spotkania z Zespołem Oceniającym wynika, iż w większości są one sformułowane w sposób dla nich zrozumiały. Studenci wyrazili także opinię, że wykładowcy konsekwentnie przestrzegają ustalonych przez siebie zasad oraz wymagań względem osiągniętych przez studentów efektów kształcenia.

2.3)

W Uczelni weryfikacja efektów kształcenia odbywa się na podstawie metod opisanych w sylabusach. Wzór sylabusu został określony w par. 5 ust. 1 Uchwały nr 63/2012 Konwentu WSB z dnia 11 maja 2012 w sprawie wytycznych do planów studiów i programów kształcenia dla studiów wyższych. Wydział Zamiejscowy w Chorzowie Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu nie przeprowadził do tej pory weryfikacji przyjętych efektów kształcenia. Działanie takie planowane jest po zakończeniu pełnego cyklu kształcenia zgodnie z Krajowymi Ramami Kwalifikacji.

Na początku każdego kursu studentom przedstawiane są zamierzone efekty kształcenia oraz treści programu zajęć a także formy weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia. Ponadto zakładane efekty kształcenia oraz forma ich weryfikacji zawarte w sylabusach są dostępne dla studentów za pośrednictwem extranetu, do którego dostęp ma każdy student. W ocenie studentów stosowane formy weryfikacji umożliwiają realną ocenę stopnia osiągnięcia efektów kształcenia.

System weryfikacji efektów kształcenia obejmuje wszystkie kategorie tj. wiedzę, umiejętności oraz kompetencje społeczne. Formy weryfikacji poszczególnych efektów kształcenia mają swoje miejsce w sylabusach poszczególnych przedmiotów. Należą do nich najczęściej egzamin lub zaliczenie, analiza przypadku, projekt, aktywność na zajęciach. Niektóre efekty kształcenia są weryfikowane za pomocą projektów indywidualnych i grupowych, a także praktyk oraz prac dyplomowych. Nie zawsze jest jasne jakie formy weryfikacji zostały przypisane poszczególnym efektom, jak również często brakuje jasnego wystandardyzowania porcji wiedzy i umiejętności koniecznych do zaliczenia przedmiotu na poszczególne oceny.

System oceny efektów kształcenia umożliwia zmierzenie i ocenę efektów kształcenia na poszczególnych jego etapach. Dotyczy to zarówno prac przejściowych w formie testów i projektów, jak i procesu dyplomowania.

Proces dyplomowania w sposób ogólny określony jest w Regulaminie Studiów WSB w Poznaniu. Na Wydziale Zamiejscowym w Chorzowie wytyczne do przygotowania prac dyplomowych określa Zarządzenie nr 14/2012 Dziekana z dnia 17 grudnia 2012 r.

Z przeprowadzonej oceny dokumentacji procesu dydaktycznego, w tym losowo wybranych teczek osobowych studentów oraz regulaminu i opisu procesu dyplomowania, można stwierdzić, że jest on zgodny z zapisami ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów oraz Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia.

Uczelnia przyjęła procedurę obrony pracy dyplomowej, w której sprecyzowano m.in. formę pracy, kształt strony tytułowej, warunki złożenia pracy, procedurę ogłaszania harmonogramu obron oraz postępowanie w przypadku negatywnej recenzji pracy. Wyznaczono także procedurę przeprowadzenia egzaminu dyplomowego i ustalenia ostatecznego wyniku studiów. Wskazano również, że temat pracy zatwierdza promotor biorąc

pod uwagę zainteresowania naukowe studenta. Nie ma jednak w nim mowy na temat efektów kształcenia, jakie powinny być realizowane przez pracę dyplomową.

Po analizie dokumentacji związanej z procesem kształcenia ZO stwierdził, że standaryzacja wymagań nie zawsze jest jasna. W kartach przedmiotów ani innych dokumentach na ogół nie występują informacje dotyczące tego ile należy umieć na poszczególne oceny. Istnieją jednak pozytywne wyjątki, na przykład w opisie przedmiotu Wprowadzenie na rynek pracy wskazano wyraźnie udział poszczególnych form zaliczenia w całości oceny z przedmiotu, brakuje jednak standaryzacji poszczególnych ocen. Analiza prac przejściowych również nie wskazuje na jasno określone reguły, choć należy się domyślać, że 50% punktów testu oznacza zaliczenie na ocenę dostateczną. Nie wiadomo także, które efekty kształcenia są weryfikowane za pomocą danego testu, egzaminu czy też kolokwium. Należy się domyślać, że prowadzący informują o tych sprawach studentów ustnie. Najbardziej wystandaryzowana jest ocena na dyplomie, algorytm obliczania której jest określony w regulaminie studiów. **Zespół stwierdza, że w zakresie standaryzacji i przejrzystości formułowania ocen Uczelnia jest jeszcze w stanie wiele uzupełnić.**

W opinii studentów ocenianego kierunku system oceny jest przejrzysty i wystandaryzowany, a oceny formułowane są w sposób obiektywny. Ogólne zasady zaliczania przedmiotów oraz skala ocen opisane są w Regulaminie Studiów Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu.

Odsiew studentów na kierunku *ekonomia* stanowił w ostatnich trzech latach akademickich średnio od 13% ogółu studentów w roku ak. 2011/12 do 16% w roku ak. 2012/13. Uczelnia prowadzi systematyczną analizę przyczyn odsiewu, wśród których głównymi są: wyjazdy studentów za granicę, trudności finansowe oraz losowe sprawy rodzinne.

Największa skala odsiewu widoczna jest na pierwszym roku studiów. Jak wynika z opinii przekazanych przez studentów uczestniczących w spotkaniu z ZO oraz władz Wydziału, większość osób rezygnuje z kontynuowania nauki z przyczyn osobistych, bądź braku dalszej chęci nauki w dziedzinie.

Sylabusy są dostępne dla studentów w Ekstranecie po zalogowaniu się. Ponadto wykładowcy na pierwszych zajęciach informują o zasadach i sposobach zaliczania poszczególnych przedmiotów. Dostępność informacji na temat stosowanego systemu oceny efektów kształcenia należy uznać za wystarczającą.

Wydział Zamiejscowy w Chorzowie WSB w Poznaniu nie prowadzi systematycznego kształcenia na odległość. Występuje jednak *e-learningowe* wspomaganie tradycyjnego kształcenia w postaci zamieszczania materiałów na platformie *Moodle* w formie *b-learningu* lub tylko w celu ułatwienia studentom dostępu do materiałów. Zaledwie kilka przedmiotów o charakterze podstawowym takich jak: Bezpieczeństwo i higiena pracy oraz Ochrona własności intelektualnej są w całości realizowane w formie *e-learningowej*.

Część zajęć prowadzona poprzez *e-learning* wymaga od studentów regularnego rozwiązywania zadań, oraz testów weryfikujących na bieżąco uzyskane przez nich efekty kształcenia. Egzaminy kończące zajęcia z danego przedmiotu przeprowadzane są w siedzibie Uczelni.

2.4)

W Wydziale Zamiejscowym w Chorzowie WSB w Poznaniu są prowadzone badania losów absolwentów, w tym absolwentów kierunku *ekonomia*. Zgodnie z obowiązującymi przepisami Biuro Karier monitoruje ich kariery zawodowe w drodze badania ankietowego, a

także pośredniczy w znalezieniu pracy oraz organizacji dni prezentacji danej firmy czy też innych form spotkań z pracodawcami. Rada Biznesu działająca przy Uczelni stanowi istotne wsparcie w tym zakresie. Absolwenci w formie ankietowej mogą się wypowiadać na temat pozytywnych i negatywnych aspektów kształcenia na studiach I stopnia na kierunku *ekonomia*. Ich opinie są brane pod uwagę przy analizie efektów uzyskiwanych na tym kierunku. Widoczna jest wyraźna troska Biura Karier i Władz Wydziału zarówno o adekwatną pozycję absolwenta kierunku *ekonomia* na rynku pracy jak ich nabór na II stopień kształcenia (na kierunki pokrewne).

Na wizytowanym kierunku nie była dotychczas przeprowadzana ocena jakości kształcenia.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Prace dyplomowe realizowane na kierunku *ekonomia* spełniają wymogi stawiane pracom licencjackim. Tematyka prac nie zawsze była jednak zgodna z kanonem kierunku, sformułowania tematów często wskazywały na kanon nauki o zarządzaniu, finansów czy odnosiły się wyłącznie do zagadnień turystyki, dlatego też decyzja władz Uczelni o likwidacji kierunku *ekonomia* i uruchomieniu pokrewnych specjalności na prowadzonym przez Wydział w Chorzowie kierunku *zarządzanie* wychodzi naprzeciw zapotrzebowaniu na prace w wymienionych dyscyplinach. Tematyka prac zgodna była na ogół z prowadzonymi specjalnościami. W niektórych pracach zwłaszcza z zakresu turystyki można było ująć aspekty ekonomiczne, czego jednak nie zrobiono. Być może jednoosobowa decyzja promotora o temacie pracy jest jedną z przyczyn takiej tendencji.

ZALECENIE: Zalecana jest analiza tematów prac zgodnie z kanonem kierunku (realizowanych wg standardów – III rok), oraz zgodnie z założonymi na kierunku *ekonomia* efektami kształcenia (II rok studiów).

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

2.1)

I. Ocena efektów kształcenia realizowanych według standardów:

W zakresie realizacji standardów kształcenia można stwierdzić, że studia na kierunku *ekonomia* zapewniają uzyskanie spodziewanych efektów kierunkowych realizowanych za pomocą przedmiotów podstawowych i kierunkowych. Tematyka prac dyplomowych nie zawsze w pełni odzwierciedlała kanon kierunku *ekonomia*. Na podstawie wszystkich dostępnych informacji Zespół oceniający stwierdził, iż kształcenie na kierunku *ekonomia* prowadzonym przez Wydział Zamiejscowy w Chorzowie Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu spełnia wymagane standardy, określone w Załączniku nr 39 do Rozporządzeniu MNiSW z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki.

II. Ocena efektów kształcenia zgodnie z wymogami Krajowych Ram Kwalifikacji:

WZ w Chorzowie WSB w Poznaniu zadeklarował umiejscowienie kształcenia na kierunku *ekonomia* jako studiów o profilu praktycznym w obszarze nauk społecznych w

dziedzinie nauk ekonomicznych. W opisie wiedzy, umiejętności i kompetencji absolwenta kierunku za pomocą efektów kształcenia zadeklarowano, że efekty te umiejscowione zostały w dyscyplinie wiodącej ekonomia oraz dyscyplinach dodatkowych nauki o zarządzaniu oraz finanse. Wszystkie efekty odnoszą się do profilu praktycznego. Można stwierdzić, że efekty te stanowią spójny system na poszczególnych etapach szczególności.

Z uwagi na fakt, że kształcenie na kierunku *ekonomia* realizowane jest na profilu praktycznym ZO wskazał, że specjalność „gospodarka nieruchomościami” odpowiada podstawowym wymogom branżowym w zakresie wyceny, zarządu oraz pośrednictwa na rynku nieruchomości. Pracodawcy opiniowali efekty kształcenia na kierunku *ekonomia*, natomiast aktywność absolwentów powinna zostać w tym zakresie zintensyfikowana. Przyporządkowania efektów ogólnych i specyficznych do efektów modułowych dokonane zostały na ogół w sposób staranny, choć niekiedy nie znajdują one pełnego potwierdzenia w efektach przedmiotowych (modułowych).

2.2)

Efekty kształcenia są dostępne po zalogowaniu, zostały sformułowane w sposób zrozumiały oraz umożliwiający weryfikację stopnia ich osiągnięcia.

Z opinii studentów wynika, iż efekty kształcenia sformułowane są w sposób dla nich zrozumiały oraz są sprawdzalne.

2.3)

System weryfikacji efektów kształcenia został opracowany przez Wydział, jednak powinna jeszcze zostać przeprowadzona analiza pod kątem spójności, adekwatności oraz standaryzacji wymagań na wszystkich etapach kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

Zdaniem studentów system jest przejrzysty, a oceny formułowane są w sposób obiektywny. Karty opisu przedmiotów są dostępne dla studentów za pośrednictwem extranetu.

2.4)

Zgodnie z obowiązującymi przepisami Biuro Karier monitoruje kariery zawodowe absolwentów kierunku *ekonomia* w drodze badania ankietowego. Rada Biznesu działająca przy Wydziale stanowi istotne wsparcie w tym zakresie. Wpływ absolwentów na proces kształcenia wymaga jeszcze większej aktywizacji.

Kryterium 3. Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

3.1)

W zakresie wygasającego kształcenia na III roku I stopnia studiów spełnione są standardy kształcenia wymagane przez MNiSW. Kształcenie jest prowadzone w zgodzie z założoną sylwetką absolwenta kierunku *ekonomia*.

Program studiów I stopnia, który obowiązuje studentów kierunku *ekonomia* kształcących się obecnie na II roku, został skonstruowany w oparciu o Krajowe Ramy Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, zawarte w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 roku.

Program studiów odpowiada koncepcji opartej na rozwoju treści od zagadnień ogólnych i teoretycznych do coraz bardziej szczegółowych i praktycznych. Zwiększony został nacisk na

samodzielną pracę studenta (w formie projektów, referatów, *case studies*), co z jednej strony pozwoli na zmniejszenie liczby godzin wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego, a z drugiej wpływa pozytywnie na praktyczne umiejętności i kompetencje studentów. Dla zapewnienia realizacji takich samych efektów kształcenia na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, zrównano godzinowy wymiar przedmiotów o charakterze podstawowym i kierunkowym. W roku akademickim 2012/13 Wydział Zamiejscowy w Chorzowie WSB w Poznaniu wprowadził podział zajęć na wykładowe, konwersatoryjne (ćwiczeniowe) oraz projektowe. Struktura tych godzin przedstawia się następująco: na studiach niestacjonarnych na łączną liczbę 1144 godzin wykłady obejmują 414 godzin, konwersatoria (ćwiczenia) 450 godzin, zaś projekty 280 godzin. Na studiach stacjonarnych odpowiednia struktura form zajęć przedstawia się jak następuje. Na ogólną liczbę 1374 godzin kontaktowych 564 stanowią wykłady, 750 ćwiczenia i 60 seminaria. Przyjęto założenie, że na jeden projekt przypada 20 godzin pracy studenta, przy czym projekty są traktowane jako godziny kontaktowe. Liczba godzin projektowych jest różna zależnie od wybranej przez studenta specjalności, najwięcej godzin projektowych jest na specjalności „gospodarka nieruchomościami”.

Realizowany program studiów umożliwi osiągnięcie celów ogólnych i szczegółowych efektów kształcenia, a także uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta. W przypadku kontynuowania kształcenia na kierunku *ekonomia* należy zwrócić baczniejszą uwagę na praktyczne aspekty kształcenia na tym kierunku.

Kształcenie na I stopniu studiów na ocenianym kierunku trwa 6 semestrów i kończy się uzyskaniem tytułu zawodowego - licencjata. Formy dydaktyczne są na ogół tradycyjne, tj. zajęcia prowadzone w postaci wykładów, ćwiczeń, seminariów i od roku akademickiego 2012/13 projektów. Na Wydziale nie są prowadzone zajęcia w języku obcym. Treści zajęć zawarte w sylabusach i obserwowane podczas hospitacji zajęć należy uznać za prawidłowe.

Struktura udziału różnych rodzajów zajęć w realizacji programu kształcenia na studiach stacjonarnych jest następująca: wykłady stanowią 41% ogólnej liczby godzin zajęć, zaś ćwiczenia stanowią 54,6% i seminaria - 4,4%. Wśród przedmiotów do wyboru na studiach stacjonarnych należy wymienić: przedmioty specjalnościowe (300 godzin), język obcy (240 godzin), wychowanie fizyczne (60 godzin), seminarium licencjackie (60 godzin), 6. tygodniową praktykę zawodową oraz przedmioty do wyboru (150 godzin) i wykłady monograficzne (150 godzin). Struktura powyższa odpowiada profilowi praktycznemu z następującymi zastrzeżeniami: na studiach niestacjonarnych nie przewidziano wykładów do wyboru, co zdaniem Zespołu powinno być jednak uzupełnione. ZO PKA zwrócił ponadto uwagę, że wymiar praktyk zawodowych realizowanych na profilu praktycznym jest obecnie niewystarczający, ale Uczelnia przyjęła schemat dochodzenia do 12. tygodniowego wymiaru praktyk w kolejnych latach.

Wydział nie prowadzi kształcenia na odległość, a jedynie *b-learningowe* wspomaganie kształcenia tradycyjnego w odniesieniu do wybranych przedmiotów.

W Raporcie Samooceny Uczelnia podała, że zgodnie z rozporządzeniem Ministra z dnia 14.09.2011 r. jeden punkt ECTS odpowiada 25-30 godzinom pracy studenta. Jednak w trakcie analizy programów studiów, sylabusów przedmiotów oraz struktury godzin kontaktowych i godzin pracy własnej ZO stwierdził, że obowiązujący system pkt. ECTS jest niespójny.

Wprawdzie zajęcia w formie wymagającej i niewymagającej bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego zostały wpisane do tworzonych nowych kart przedmiotów jako „Punkty ECTS za zajęcia i pracę własną studenta” jednak w kartach przedmiotów nie przedstawiono bilansu czasu pracy studenta niezbędnego do zaliczenia przedmiotu. Stąd też bilans punktów ECTS jest niezrozumiały. Dla przykładu, dla przedmiotu Gospodarka

nieruchomościami obejmującego 30 godzin wykładów i 20 godzin konwersatorium, bilans punktów ECTS jest następujący:

Ogółem dla przedmiotu/modułu		9
<i>Punkty za zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego</i>	<i>Punkty za zajęcia wykładowe</i>	4
	<i>Punkty ECTS z ćwiczeń, projektów lub laboratoriów</i>	2
<i>Punkty ECTS za pracę własną studenta</i>		3

Brak rozpisania bilansu czasu pracy w tym konkretnym przypadku, podobnie jak w pozostałych nie jest informacyjny, ani dla studenta ani też dla Zespołu Oceniającego PKA.

Nie wchodząc w szczegóły poszczególnych przedmiotów niezrozumiałe jest z tego punktu widzenia przypisanie np. 56 pkt. ECTS 300 godzinom przedmiotów specjalnościowych i 10 pkt ECTS wykładom do wyboru, których liczba godzin wynosi łącznie 150 godzin. Bilans ten przedstawiony został w całości na stronie 6 Raportu Samooceny. Uwagi dotyczące systemu ECTS przyjętego przez WZ w Chorzowie WSB w Poznaniu dotyczą także globalnej liczby punktów przypisanych studiom na kierunku *ekonomia* w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym. W trybie stacjonarnym student ma zaliczyć w ciągu 6 semestrów aż 212 pkt. ECTS, co stanowi aż 32 godziny ponad wymagane minimum, podczas gdy na studiach niestacjonarnych odpowiednia liczba punktów ECTS wynosi 186. Władze Wydziału zapytane o przyczynę tego stanu rzeczy odpowiedziały, że wynika to z faktu, że studenci studiów stacjonarnych mają w programie studiów wykłady do wyboru, podczas gdy studenci studiów niestacjonarnych ich nie mają. W przyjętym w roku akademickim 2012/13 podziale zajęć na wykładowe, konwersatoryjne (ćwiczeniowe) oraz projektowe założono, że na jeden projekt przypada 20 godzin pracy studenta, przy czym projekty są traktowane jako godziny kontaktowe. Liczba godzin projektowych jest różna zależnie od wybranej przez studenta specjalności, najwięcej godzin projektowych jest na specjalności „gospodarka nieruchomościami”. Pracy licencjackiej przypisano 10 pkt ECTS.

Biorąc pod uwagę wykaz zajęć do wyboru spełnione są wymagania 30% punktów ECTS dla przedmiotów wybieralnych. W związku z zaleceniem niżej, należy pamiętać o zachowaniu tych wymagań.

ZALECENIE: Wydział powinien dokonać analizy programu studiów z punktu widzenia nakładu i czasu pracy studenta odpowiadających jego realizacji.

System ECTS stosowany na WZ w Chorzowie wymaga rewizji z punktu widzenia bilansu czasu i nakładu pracy studenta. W chwili obecnej jest jedynym obowiązującym stąd też możliwość indywidualizacji kształcenia w przypadku wyjazdów i przyjazdów studentów z zagranicy w oparciu o ten system istnieje w takim zakresie w jakim jest to określone w programie studiów. Nie stwarza on barier w zakresie mobilności studentów.

Studenci uczestniczący w spotkaniu z Zespołem Oceniającym posiadali jedynie szczerką wiedzę na temat systemu ECTS. Po jego przybliżeniu z opinii studentów wynika, iż przyjęta punktacja ECTS w znaczącej części nie odzwierciedla rzeczywistego nakładu pracy potrzebnej do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Studenci przedstawiali przykłady zarówno niedoszacowania, jak i przeszacowania nakładu pracy.

Sekwencja przedmiotów i modułów w planie studiów jest prawidłowa. Podejście przekazywania studentom treści „od ogółu do szczegółu” zapewnia odpowiednie dostosowanie informacji do poziomu uzyskiwanych stopniowo kwalifikacji. W programie studiach niestacjonarnych brakuje wykładów do wyboru, które umożliwiają elastyczne kształtowanie kwalifikacji uzyskiwanych przez studenta.

Studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO określili sekwencję przedmiotów w planie studiów za prawidłową i logiczną.

WZ w Chorzowie przedstawił harmonogram dochodzenia do profilu praktycznego poprzez realizację 12 tygodniowej praktyki zawodowej za dwa lata. Obecny wymiar praktyk obejmuje 6 tygodni i 6 pkt ECTS. Sylabus dla praktyk ma charakter bardzo ogólny. Nie zawiera elementów indywidualizacji odnoszących się do odpowiednich specjalności, jak i do partnerów branżowych kierunku. Trudno jest nie zrealizować poszczególnych tematów, jednak stopień ich realizacji jest trudny do zweryfikowania. Na przykład treść „Dokumentacja organizacyjna przedsiębiorstwa” lub „System zarządzania przedsiębiorstwem” są sformułowane nader ogólnie, jednak zależnie od firmy może to być bardziej lub mniej skomplikowane. W sylabusie brak też związków praktyki z pracą dyplomową realizowaną przez studenta. Ponadto niektóre efekty dotyczące np. wiedzy PZW_W1 są dość ogólnie związane z praktyką zawodową, a ich weryfikacja następuje jedynie poprzez projekt. Niejasne są także sposoby weryfikacji efektów praktyk za pomocą „różnych form aktywności”.

Obecny 6 tygodniowy wymiar praktyk jest niewystarczający na profilu praktycznym, dlatego też Wydział podejmuje szereg działań w celu realizacji niektórych zajęć w rzeczywistym środowisku biznesowym. Aktywności te mają niekiedy charakter doraźny, niekiedy zaś systematyczny. Ponadto ZO zwrócił uwagę na fakt, że liczba studentów korzystających z praktyk zawodowych obejmowała w ostatnich 3 latach przeciętnie ok. 50% wszystkich studentów. Pozostała część studentów ma zaliczoną praktykę na podstawie miejsca pracy, zgodnie z regulaminem praktyk. Miejsca, w których studenci kierunku *ekonomia* odbywali praktyki obejmowały urzędy administracji, oddziały banków i firm ubezpieczeniowych, przedsiębiorstwa np. VAN PUR SA. Oddział w Zabrze, Elektromontaż Południe i inne zlokalizowane głównie na terenie województwa śląskiego. Ich dobór uznano za prawidłowy. Zespół oceniający PKA wskazał na konieczność systemowego ujęcia profilu praktycznego na ocenianym kierunku.

Obowiązujący regulamin praktyk pozwala na zaliczenie odbytych praktyk na podstawie pracy zawodowej studenta. Jak wspomniano wyżej z możliwości tej korzysta duża część studentów studiów niestacjonarnych, która pracuje w zawodzie. Pozostała część studentów wyszukuje we własnym zakresie miejsca odbywania praktyk, które są później weryfikowane przez Wydział. Bogatą ofertę instytucji, w których mogą odbyć praktyki studenci posiada Biuro Karier działające na Wydziale Zamiejscowym w Chorzowie.

Rok akademicki w chorzowskim wydziale WSB rozpoczyna się 1 października i trwa do 30 września następnego roku kalendarzowego i składa się z semestru zimowego i letniego. Organizacja studiów na kierunku *ekonomia* odbywa się wg wyznaczonego przez Rektora harmonogramu roku akademickiego. Zajęcia dydaktyczne na studiach stacjonarnych prowadzonych na kierunku *ekonomia* odbywają się od wtorku do czwartku. Na studiach niestacjonarnych odbywają się one w systemie weekendowym (sobotnio-niedzielnym) co dwa tygodnie. Zjazdy na studiach niestacjonarnych odbywają się według ustaleń zawartych w harmonogramie roku akademickiego. Prowadzone zajęcia są zorganizowane w bloki trwające 2 godziny lekcyjne (1,5 godziny).

Każdy student korzystając z Extranetu ma po zalogowaniu się w systemie możliwość dostępu do informacji dotyczących organizacji roku akademickiego, planu studiów i swoich wyników w nauce.

W rozmowie ZO z Władzami Wydziału ustalono, że praktyczność kształcenia na kierunku *ekonomia* jest troską i osobistą ambicją Władz Dziekańskich. Wobec braku w programie studiów wyraźnie wyspecyfikowanych zajęć praktycznych wskazano w uzupełnieniu informacji na następujące działania zmierzające do upraktycznienia studiów na kierunku

ekonomia: program Partnerstwa Biznesowego w postaci spotkań Rady Biznesu, w których brali udział przedstawiciele Partnerów, sprawujących patronat nad specjalnościami kierunku ekonomia; organizację praktyk zawodowych i staży, w tym monitorowanie praktyk zawodowych poprzez organizację konkursu Praktykodawca Roku polegającego na ocenie miejsca praktyki przez studentów, spotkania branżowe, na przykład: Dzień z Bankiem BGŻ, Dzień z grupą PRC itp.; projekty realizowane w ramach pracy własnej studenta, na przykład na przedmiotach Analiza finansowa, Analiza ekonomiczna, Podstawy budownictwa i wiedzy technicznej, Analiza projektów inwestycyjnych; wizyty studyjne, czyli realizacja zajęć w warunkach rzeczywistych, na przykład Dzień otwarty z Pricewaterhouse Coopers, Deloitte; warsztaty i szkolenia na przykład: „Kariera zaczyna się od CV”, trener Work Express, „Sposób na pracodawcę”, Szkolenie System Sage Symfonia itp., doradztwo zawodowe, indywidualne spotkania z doradcą zawodowym, konkursy, programy Konkurs „Chorzowski przedsiębiorca jutro” we współpracy z Centrum Przedsiębiorczości w Chorzowie „Kariera na start” – program stażowy realizowany we współpracy z SMG KRC Poland HR. Niektóre z tych działań mają charakter doraźny inne są bardziej systematyczne, przy czym niewątpliwie wspierają one realizację profilu praktycznego na kierunku *ekonomia*.

Ponadto badanie losów absolwentów i ich wpływu na jakość kształcenia odbywa się systematycznie za pomocą Badania Atrybutów Marki (BAM). Absolwenci elektronicznie wypełniają ankiety, które są następnie analizowane przez Dział Badań TEB Akademia. W dalszej kolejności opracowane dokumenty trafiają do Dziekana Wydziału, który przekazuje je Prodziekanowi zajmującemu się jakością kształcenia oraz Menedżerom Kierunków.

Regulamin studiów na Wyższej Szkole Bankowej w Poznaniu, który jest dostępny dla studentów za pośrednictwem extranetu, stwarza możliwość indywidualizacji planu i programu studiów dla studentów wybitnie uzdolnionych oraz z niepełnosprawnościami. Student ubiegać się może o indywidualny plan studiów i program kształcenia składając pisemny wniosek do Dziekana.

Władze WZ w Chorzowie WSB w Poznaniu wykazują dużą troskę w zakresie indywidualizacji kształcenia. Indywidualizacja kształcenia w Wydziale Zamiejscowym w Chorzowie Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu ma dwojaki charakter:

- jako forma ogólnodostępna dla wszystkich studentów Uczelni polega na swobodnym doborze przez studentów specjalności, języków, wykładów monograficznych oraz przedmiotów do wyboru,
- w ramach indywidualnego planu studiów i programu nauczania dotyczy innego niż przewidziany w normalnym trybie okresu nauki, innej kolejności zaliczania przedmiotów i składania egzaminów oraz innej struktury przedmiotów, co pozwala na przystępowanie do zaliczeń i egzaminów w terminach uzgodnionych z prowadzącymi zajęcia.

Prawo studiowania w ramach IPS przysługuje studentom o szczególnych uzdolnieniach i wysokiej średniej ocen oraz studentom, którzy na podstawie skierowania przez Uczelnię podjęli studia zagraniczne. Z tego prawa student – jak wspomniano – może skorzystać poprzez złożenie odpowiedniego wniosku i po zaakceptowaniu przez Dziekana indywidualnego planu zaliczeń i egzaminów na dany rok akademicki.

Studenci nie są jednak dostatecznie dobrze informowani o możliwościach indywidualizacji, jakie stwarza im regulamin. Studenci uczestniczący w spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA nie wyrazili zainteresowania większą niż dotychczas indywidualizacją procesu kształcenia. Proces kształcenia spełnia ich oczekiwania i są z niego zadowoleni.

Na Uczelni działa system podnoszenia kwalifikacji studentów, na który składają się:

- zasady działania i finansowania organizacji studenckich: Rady Samorządu Studenckiego, Magazynu WSB, AZS, kół naukowych,

- dofinansowania do szeregu szkoleń i inicjatyw studenckich,
- system stypendiów naukowych,
- dodatkowe, bezpłatne zajęcia wyrównawcze w ramach programów unijnych,
- płatne staże i praktyki,
- Biuro Karier,
- współpraca z uczelniami zagranicznymi, wymiana studentów w ramach programów wewnętrznych WSB.

Władze Uczelni, dostrzegając od lat pojawiające się wśród studentów Uczelni problemy z przyswojeniem wiedzy z przedmiotów ścisłych, wprowadziły system zajęć wyrównawczych z matematyki, statystyki, ekonometrii wspomagających tych studentów, którzy w trakcie regularnego kursu z ww. przedmiotów nie byli w stanie przyswoić sobie wiedzy na wymaganym przez program studiów poziomie. Zajęcia wyrównawcze dla studentów osiągających słabsze wyniki w nauce były realizowane na Uczelni w ramach zakończonego projektu 4.1.1. Kontynuowane są obecnie w ramach projektu 4.3. Pomoc studentom w przyswojeniu sobie niezbędnej wiedzy z matematyki przyczyniła się do podniesienia jakości wiedzy studentów w powyższym zakresie a tym samym wpłynęła na jakość całego procesu dydaktycznego prowadzonego podczas studiów.

3.2)

Zakładane efekty kształcenia oraz treści programowe, a także formy i metody dydaktyczne są zgodne z dziedziną nauk ekonomicznych. Analiza dokumentacji, w tym sylabusów przedmiotów, prac przejściowych i prac dyplomowych wskazuje, że stanowią one w swej koncepcji spójną całość. Formy weryfikacji efektów poprzez prace przejściowe powinny być wyraźnie wyspecyfikowane i odniesione do efektów.

Wydział Zamiejscowy w Chorzowie podejmuje wiele działań zmierzających do uprządkowania studiów, choć nie zawsze mają one charakter sformalizowany i udokumentowany. Najbardziej wyrazista z tego punktu widzenia jest specjalność „gospodarka nieruchomościami”, co wynika z ustaleń branżowych w tym zakresie.

Wśród stosowanych metod zdecydowanie należy wyodrębnić w każdym przedmiocie, zwłaszcza specjalnościowym, formy zajęć i metody dydaktyczne odpowiadające realizacji profilu praktycznego na ocenianym kierunku.

Na wizytowanym kierunku nie była dotychczas przeprowadzana ocena jakości kształcenia.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego: znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

3.1)

Sekwencja oraz treści przedmiotów zawarte w sylabusach pozwalają stwierdzić, że ogólne i szczegółowe cele kształcenia na kierunku ekonomia są możliwe do realizacji. System ECTS nie zawiera bilansu czasu i nakładu pracy studenta, dlatego jest niezrozumiały. Sylabus dla praktyk jest bardzo ogólny, brakuje sylabusa dla seminarium dyplomowego. Indywidualizacja kształcenia na kierunku ekonomia jest możliwa i obejmuje różne przypadki wsparcia i potrzeby studentów.

Studenci po przybliżeniu im systemu ECTS wyrazili opinię, iż przyjęta punktacja ECTS nie odzwierciedla rzeczywistego nakładu pracy studenta. Sekwencję przedmiotów uznali za logiczną i prawidłową. Regulamin studiów umożliwia studentom indywidualizację procesu kształcenia, choć studenci nie wykazują zainteresowania tymi możliwościami.

3.2)

Zakładane efekty kształcenia oraz treści programowe, a także formy i metody dydaktyczne są zgodne z dziedziną nauk ekonomicznych. Analiza dokumentacji, w tym sylabusów przedmiotów, prac przejściowych i prac dyplomowych wskazuje, że stanowią one w swej koncepcji spójną całość. Zdecydowanie należy wyodrębnić i podkreślić formy zajęć i metody dydaktyczne odpowiadające realizacji profilu praktycznego na ocenianym kierunku.

Kryterium 4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów

4.1)

Liczba i struktura kwalifikacji pracowników naukowo – dydaktycznych zaangażowanych w proces dydaktyczny na kierunku *ekonomia* umożliwiają osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. W grupie nauczycieli tworzących minimum kadrowe wszystkie 9 osób posiada kwalifikacje naukowe w dyscyplinie ekonomia. Do tej właśnie dyscypliny odnosi się większość zakładanych efektów kształcenia. Jednocześnie uczelnia przedstawiła dużą bo liczącą 87 osób grupę pozostałych nauczycieli akademickich, w której występują osoby posiadające kwalifikacje także w innych dyscyplinach naukowych niezbędnych z punktu widzenia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Są w niej obecne osoby reprezentujące takie dyscypliny jak: prawo, nauki o zarządzaniu, filologia, nauki techniczne, nauki polityczne, nauki matematyczne. Łącznie zestaw kwalifikacji wszystkich wykazanych nauczycieli akademickich zaangażowanych w proces kształcenia na kierunku *ekonomia* tworzy właściwe warunki do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Należy podkreślić, iż 6 osób wchodzących w skład minimum kadrowego posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią. Takie osoby są też licznie reprezentowane w grupie pozostałych nauczycieli akademickich. Tworzy to właściwe warunki do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na praktycznym profilu studiów.

4.2)

Ocena spełnienia wymagań minimum kadrowego danego kierunku studiów musi uwzględniać zgodność kwalifikacji nauczycieli akademickich z dyscyplinami naukowymi do których przypisano efekty kształcenia. Uczelnia Uchwałą nr 4a/2013 Rady Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie WSB w Poznaniu z dnia 25 czerwca 2013 roku określiła dziedziny i dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty kształcenia na kierunku *ekonomia* na studiach pierwszego stopnia o profilu praktycznym. „Dziedzina naukowa nauki ekonomiczne. Dyscypliny naukowe: ekonomia, finanse, nauki o zarządzaniu.”

Analiza teczek osobowych pozwala stwierdzić, że zawierają one dokumenty pozwalające na uznanie deklarowanych stopni naukowych poszczególnych nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe kierunku *ekonomia* na Wydziale Zamiejscowym w Chorzowie Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu. W skład minimum kadrowego zgłoszono trzech nauczycieli akademickich, posiadających stopnień naukowy doktora habilitowanego lub tytuł naukowy profesora oraz sześć osób ze stopniem naukowym doktora. Każda z osób spełnia warunki formalne, określone w § 13 Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia. tj. są zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru oraz prowadzą osobiście zajęcia dydaktyczne w określonym wymiarze, odpowiednio 30 i 60 godzin.

Dokumentacja osób wchodzących w skład minimum kadrowego zawiera sporządzone oświadczenia o wyrażeniu zgody na zaliczenie do tegoż minimum. **Należy zwrócić uwagę na daty wypełnienia oświadczeń. W większości przypadków wskazują one na dzień 6 września 2013 r. Co jest niezgodne z Art. 112a ust. 3. Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, który stanowi, że oświadczenia należy złożyć do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok akademicki.**

Z punktu widzenia formalnego, minimum kadrowe spełnia wymagania określone w § 13 oraz 15.1 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia.

Uczelnia do składu minimum kadrowego zgłosiła 9 nauczycieli akademickich, w tym 3 ze stopniem naukowym doktora habilitowanego oraz 6 ze stopniem doktora. Wszyscy oni posiadają kwalifikacje naukowe w dyscyplinie ekonomia, oraz aktualny dorobek naukowy w dyscyplinie ekonomia lub doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią. W związku z powyższym, biorąc także pod uwagę wymagania formalne wymogi minimum kadrowego zostają spełnione.

W składzie nauczycieli akademickich realizujących zajęcia na ocenianym kierunku są osoby posiadające doświadczenie zawodowe zdobyte poza systemem szkolnictwa wyższego. W części osób tworzących minimum kadrowe, posiadanie takiego doświadczenia potwierdzić można w stosunku do aż 6 osób. Także w grupie pozostałych nauczycieli akademickich co najmniej połowa może wykazać się doświadczeniem zawodowym zdobytym poza szkolnictwem wyższym. Dobór kadry wydaje się przemyślany i tworzy właściwe warunki do realizacji praktycznego profilu kształcenia.

Z oceny teczek osobowych pracowników podanych do zaliczenia do minimum kadrowego na kierunku finanse i rachunkowość, można jednoznacznie stwierdzić, że zarówno okres zatrudnienia pracowników jak i liczba kadry nie budzi obaw o stabilność minimum kadrowego.

Dotychczasowe zmiany w składzie minimum kadrowego były dość rzadkie. Skład minimum kadrowego na przestrzeni ostatnich lat ocenić należy jako stabilny.

Spełniony jest warunek określony w § 17. 1 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia., w zakresie stosunku liczby osób wchodzących w skład minimum kadrowego do liczby studentów kierunku. Na wizytowanym kierunku stosunek ten wynosi 1:30, wobec wymaganego stosunku, nie mniejszego niż 1:160.

Obsada zajęć dydaktycznych jest prawidłowa. Występuje daleko idąca zgodność kwalifikacji naukowych przedstawicieli kadry dydaktycznej z efektami kształcenia przewidzianymi w prowadzonych przez nich przedmiotach. Daje się przy tym zauważyć także zgodność kompetencji wynikających z doświadczeń praktycznych określonych nauczycieli z powierzonymi im przedmiotami. W zakresie obsady zajęć można wskazać niezwykle rzadkie przypadki, które mogą budzić jakies wątpliwości. I tak w grupie pozostałych nauczycieli akademickich wykład z przedmiotu „Zarządzanie zasobami ludzkimi” prowadzi doktor nauk humanistycznych w zakresie socjologii. Można mieć też pewne wątpliwości co do tego, czy wystarczające doświadczenie praktyczne w zakresie zarządzania nieruchomościami posiada osoba ze stopniem zawodowym magistra prowadząca wykład „Organizacja i planowanie zarządzania nieruchomościami”. Można mieć zastrzeżenia co do prowadzenia seminarium dyplomowego przez dr inż. nauk technicznych. Ta ostatnia osoba posiada wprawdzie doświadczenie praktyczne w zakresie gospodarki nieruchomościami i potencjalnie może

właściwie prowadzić inne formy zajęć ze studentami w tym zakresie, jednak praca dyplomowa na kierunku *ekonomia* musi w całości wykorzystywać metodologię właściwą dyscyplinie ekonomia co powinno być zagwarantowane przez dobór promotorów związanych z tą dyscypliną.

Załącznik nr 6 . Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena

Hospitowane zajęcia należy ocenić pozytywnie. Zajęcia odbywały się zgodnie z planem. Treść zajęć odpowiadała wymaganiom kart przedmiotów. Należy zauważyć wykorzystywanie przez prowadzących środków audiowizualnych. W ramach ćwiczeń opierano się na przykładach z praktyki gospodarczej i angażowano do ich rozwiązywania studentów. Praktyczny charakter części zajęć był wzmacniany przez posiadanie doświadczenia zawodowego zdobytego poza uczelnią przez prowadzących dzięki takiemu doświadczeniu mogli się oni odwoływać do własnych doświadczeń w trakcie omawiania określonych treści programowych.

4.3).

Zgodnie z deklaracją zawartą w Raporcie Samooceny podstawowym celem polityki kadrowej Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie jest budowanie własnej kadry naukowo – dydaktycznej i dydaktycznej, zatrudnionej na pełnym etacie, dla której WSB stanowić będzie pierwsze i podstawowe miejsce pracy. Przy doborze kadry stosuje się procedurę konkursową jako formę poszukiwania i zatrudniania kadry na pierwszym etacie. W świetle analizy kwalifikacji naukowych zaangażowanej na kierunku *ekonomia* kadry można stwierdzić, iż w polityce kadrowej uwzględnia się konsekwentnie dobór kadry zgodny z potrzebami kształtowania założonych efektów kształcenia. Zapewniono duży udział osób z związanych z dyscypliną ekonomia. Jednocześnie zapewniono dobór kadry posiadającej w znacznym stopniu doświadczenie zawodowe zdobyte poza systemem szkolnictwa wyższego, co tworzy właściwe ramy do realizacji praktycznego profilu kształcenia. Biorąc pod uwagę formalne założenia polityki kadrowej jak i jej rezultaty w postaci struktury kwalifikacji zatrudnionej kadry politykę kadrową uczelni można ocenić pozytywnie.

Obowiązujący w Uczelni system oceny został wprowadzony w 2010 roku zarządzeniem nr 10/2010 Rektora Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu. Od nowego roku akademickiego 2013/14 na mocy *Uchwały nr 142/2013 Konwentu Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu z dnia 18 października 2013 r. w sprawie uchwalenia regulaminu oceny pracowników naukowych, naukowo-dydaktycznych, dydaktycznych i bibliotekarzy dyplomowanych* uczelnia wprowadziła nowy, regulamin oceny aktywności pracowników. Przyjęte w ramach uczelni rozwiązania obejmują zarówno ocenę aktywności pracowników etatowych, jak i nagradzanie jej efektów oraz zasady awansu finansowego. Komplementarnymi dokumentami w tym zakresie są Zarządzenie nr 18/2013 Rektora WSB w Poznaniu z dnia 17 lipca 2013 roku w sprawie wprowadzenia kwestionariusza oceny pracowników naukowych, naukowo-dydaktycznych, dydaktycznych i bibliotekarzy dyplomowanych; oraz Zarządzenie nr 5/2011 Rektora WSB w Poznaniu z dnia 6 kwietnia 2011 r. w sprawie wprowadzenia zasad przyznawania nagród i wyróżnień rektorskich za aktywność naukową oraz awansu finansowego pracowników naukowych i naukowo-dydaktycznych Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu.

Przyjęte zasady oceny obejmują realizowanie co dwa lata kompleksowej ocena pracowników dotyczącej działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej. Uczelnia

zastrzega, iż uzyskiwane oceny przekładają się na warunki dalszego zatrudnienia, w tym finansowe, w postaci dodatków rektorskich i podwyższenia pensji zasadniczej. Przy czym oddziaływanie jest zarówno pozytywne, w formie premiowanie osób aktywnych, jak i negatywny polegające na wskazywaniu osób, które nie wypełniają zakładanych obowiązków.

Oceny pracownicze przeprowadzane są przez Komisję ds. oceny pracowników naukowych, naukowo-dydaktycznych, dydaktycznych i bibliotekarzy dyplomowanych powołaną przez Rektora na wniosek Dziekana. Na ocenę składa się zarówno konkretna ilościowa aktywność pracownika (przeliczana na punkty w oparciu o przyjęte zasady), jak również jakościowa ocena dokonywana przez przełożonego. Pracownik otrzymuje ocenę końcową wyróżniającą (A), zadowalającą (B), dopuszczającą (C1) lub niezadowalającą (C) na podstawie uzyskanej średniej rocznej liczby punktów za poszczególne aktywności, przy czym liczba punktów niezbędna do uzyskania danej oceny uzależniona jest od formy zatrudnienia. (A) stanowi podstawę awansu finansowego zgodnie z właściwym zarządzeniem rektora w sprawie nagród i wyróżnień rektorskich za aktywność naukową oraz awansu finansowego pracowników akademickich; ocena zadowalająca (B) nie rodzi skutków pozytywnych ani negatywnych; ocena dopuszczająca (C1) oznacza konieczność opracowania przez pracownika w ciągu miesiąca od dnia zapoznania się z oceną tzw. indywidualnego programu naprawczego; ocena negatywna (niezadowalająca - C) skutkuje rozwiązaniem umowy o pracę w trybie określonym ustawą prawo o szkolnictwie wyższym.

Najbardziej aktywni pracownicy mogą ubiegać się o zwiększenie wynagrodzenia. Następować ono może albo w postaci przyznania dodatku rektorskiego (czasowego – na okres nie krótszy niż 2 lata, z możliwością przedłużenia na kolejne 2 lata), albo zwiększenia wynagrodzenia zasadniczego (na czas nieokreślony - po upływie okresu 4 lat).

Zasady weryfikacji nauczycieli akademickich stosowane w jednostce prowadzącej oceniany kierunek należy ocenić jako wzorcowe.

Istotnym elementem wsparcia rozwoju kadry naukowo-dydaktycznej jest kompleksowy system oceny (omawiany wyżej) powiązany z przyznawaniem nagród i awansem finansowym. Zasady przyznawania awansów i nagród reguluje Zarządzenie nr 5/2011 Rektora WSB w Poznaniu z dnia 6 kwietnia 2011 r. w sprawie wprowadzenia zasad przyznawania nagród i wyróżnień rektorskich za aktywność naukową oraz awansu finansowego pracowników naukowych i naukowo-dydaktycznych Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu. Ważnym instrumentem w tym zakresie jest „Coroczna lista rankingowa” dotycząca działalności naukowej. Jej efektem są nagrody finansowe dla osób najlepszych w danym roku. W tym zakresie podstawą oceny są informacje o aktywności pracowników, które gromadzone są przez Pełnomocnika Dziekana ds. Nauki, głównie na podstawie corocznych ankiet, do których składania zobligowani są wszyscy pracownicy. Wydziałowa lista rankingowa opracowywana jest przez Pełnomocnika Dziekana ds. Nauki. Lista rankingowa dla całej uczelni ustalana jest przez komisję powoływaną przez Rektora. Liderzy rankingu otrzymują Nagrody Rektorskie I, II i III stopnia oraz wyróżnienia, które powiązane są z adekwatnymi nagrodami finansowymi. Wysokość poszczególnych nagród i wyróżnień regulowana jest zarządzeniem Kanclerza.

Formami wsparcia rozwoju kadry naukowo-dydaktycznej są organizowane liczne konferencje, a szczególnie seminaria, finansowanie publikacji naukowych oraz dofinansowanie wyjazdów konferencyjnych. Dzięki pozyskaniu środków z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki zrealizowano 4 projekty stażów zagranicznych oraz przyznane zostały dwa stypendia doktorskie. W lipcu 2011 przyznane także jedno stypendium habilitacyjne. Realizowane były również projekty badawcze finansowane ze środków własnych Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie. Wyłaniane były one w ramach corocznego konkursu na granty badawcze dla młodych pracowników naukowo-dydaktycznych. W

Raportcie Samooceny wymieniono cztery takie projekty badawcze dla młodych pracowników nauki.

System wsparcia rozwoju kadry naukowo-dydaktycznej należy ocenić jednoznacznie pozytywnie.

W spotkaniu brało udział 18 przedstawicieli kadry i partnerów biznesowych. Przewodnicząca rozpoczęła spotkanie od sformułowania dwóch wstępnych kierunków dyskusji. Po pierwsze, biorąc pod uwagę wygaszanie kształcenia na kierunku *ekonomia* na Wydziale w Chorzowie, zapytała czy jakieś wzorce, dobre praktyki na realizowanym kierunku warto byłoby przenieść na inne kontynuowane kierunki kształcenia? Zaproponowała, aby drugi obszar dyskusji skoncentrować wokół profilu praktycznego, bowiem wszystkie uczelnie dopiero rozpoczynają proces jego realizacji, ciągle jednak mało jest elementów praktycznego kształcenia. Już w trakcie przedstawiania się jedna z uczestniczek spotkania zaznaczyła, iż ubolewa nad ograniczaniem liczby godzin z Ekonomii, która była i powinna być przedmiotem podstawowym. Kolejna osoba poparła powyższą uwagę wskazując, że brak Ekonomii doprowadzi do zaniku wiedzy z zakresu podstawowych pojęć i podstaw w naukach ekonomicznych. Następny uczestnik spotkania wskazał na szerszą koncepcję rozwoju korporacji szkół bankowych, w ramach której wydział w Chorzowie zamierza się skoncentrować na kierunku *zarządzanie*. Musimy przygotowywać do zarządzania technologiami, w tym przypadku jest luka, którą uczelnie powinny zapełniać. Inny uczestnik w kontekście pytania o profil praktyczny zauważył, iż na Uczelni wspólnie z praktykami tworzone są programy już na etapie koncepcji. Jednak w procesie wdrażania musi być współpraca praktyków z nauczycielami, którzy umieją przekazywać wiedzę. Dalsza dyskusja potoczyła się w kierunku możliwości zwiększenia udziału praktyk w procesie kształcenia. Jeden z biorących udział w spotkaniu zauważył, iż z punktu widzenia pracodawcy trzy miesięczny okres praktyk jest właściwy. Ale kolejna dyskutantka podkreśliła, że odrębne zasady należy wypracować w stosunku do studentów stacjonarnych a odrębne dla niestacjonarnych, należy uwzględnić, iż osoby pracujące nie będą zainteresowane rezygnacją ze swojego zatrudnienia. Jeden z dyskutantów zauważył, że Uczelnia myśli o rozwoju inkubatorów przedsiębiorczości i w ten sposób chce realizować koncepcję kształcenia praktycznego. Kolejna uczestniczka podkreśliła, iż naukom ekonomicznym trudno nawiązać współpracę z przemysłem, powstaje pytanie jak zainteresować przedsiębiorstwa współpracą z uczelniami. Kolejny uczestnik podał przykład Uniwersytetu Dallas, który wykupił obiekty w Europie, aby tam studenci mogli kształtować swoje kompetencje - szczególnie społeczne. Przedstawiciele ZO, wskazywali, że przy trudnościach ze definiowaniem profilu praktycznego, może być pomocne stosunkowo jednoznaczne określenie w prawie pojęcia „zajęcia praktyczne”, gdzie stwierdza się, że są to czynności praktyczne wykonywane w warunkach rzeczywistych lub warunkach symulowanych, i istnieje potrzeba wyważenia udziału tych dwóch form w naszych warunkach. Jeden z uczestników dostrzegł tu szansę naszych uczelni, które mogą wykorzystywać oprogramowania do symulacji wykonywania zadań praktycznych. Kolejna uczestniczka podała przykład, iż praktyczne zajęcia mogą polegać na wykonywaniu prac (w tym promocyjnych) na rzecz organizacji oraz, że na przykład w Wielkiej Brytanii praktyki studenckie trwają nawet 6 miesięcy i pozwalają zbierać materiały do pracy dyplomowej oraz zaliczyć jednocześnie staż pracowniczy. Miesięczna praktyka jest raczej nieefektywna. Inny uczestnik zwrócił się z prośbą o uwzględnienie w zasadach prawnych korzyści dla pracodawców, którzy przyjmowaliby studentów na praktyki czy staże. To zadanie dla legislatorów - stwierdził. Spotkanie zakończono podsumowaniem przewodniczącej ZO, która wskazała na wnioski z dyskusji: powinniśmy dalej działać na rzecz upraktycznienia kształcenia, zasadne jest przedłużenie praktyk do formy staży, potrzebne jest określenie korzyści dla pracodawców, także na szczeblu legislacji.

Na wizytowanym kierunku nie była dotychczas przeprowadzana ocena jakości kształcenia.

Załącznik nr 5 - Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego ocena: w pełni.

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

4.1)

Liczba i struktura kwalifikacji pracowników naukowo – dydaktycznych zaangażowanych w proces dydaktyczny na kierunku *ekonomia* umożliwiają osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

4.2)

Wymogi minimum kadrowego są spełnione. Uczelnia do składu minimum kadrowego zgłosiła 9 nauczycieli akademickich, w tym 3 ze stopniem naukowym doktora habilitowanego oraz 6 ze stopniem doktora. Wszyscy oni posiadają kwalifikacje naukowe w dyscyplinie ekonomia, oraz aktualny dorobek naukowy w dyscyplinie ekonomia lub też doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią. W składzie nauczycieli akademickich realizujących zajęcia na ocenianym kierunku są liczne osoby posiadające doświadczenie zawodowe zdobyte poza systemem szkolnictwa wyższego. Dobór kadry wydaje się przemyślany i tworzy właściwe warunki do realizacji praktycznego profilu kształcenia. Obsada zajęć dydaktycznych jest prawidłowa

4.3)

Biorąc pod uwagę formalne założenia polityki kadrowej jak i jej rezultaty w postaci struktury kwalifikacji zatrudnionej kadry politykę kadrową Uczelni można ocenić zdecydowanie pozytywnie. Zasady weryfikacji nauczycieli akademickich stosowane w jednostce prowadzącej oceniany kierunek należy ocenić jako wzorcowe. System wsparcia rozwoju kadry naukowo – dydaktycznej także można ocenić jednoznacznie pozytywnie.

Kryterium 5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także uwzględniająca potrzeby osób niepełnosprawnych.

Zajęcia dydaktyczne na Wydziale Zamiejscowym w Chorzowie WSB w Poznaniu odbywają się w budynku przy ulicy Sportowej 29, który jest własnością Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu. Na sale dydaktyczne składają się: dwie klimatyzowane aule: jedna na 345 osób, druga na 325 osób, obie wyposażone są w sprzęt zapewniający pełną obsługę multimedialną, 5 sal wykładowych na 110 osób, wyposażone w nagłośnienie i sprzęt multimedialny, 20 sal konwersatoryjnych (od 40 do 50 osób), 5 sal lektoratowych (na 20 osób), 6 sal komputerowych (każda na 20 stanowisk komputerowych), 2 sale video-konferencyjne wyposażone w sprzęt multimedialny. Na terenie obiektu są do dyspozycji

wykładowców liczne projektory multimedialne tak stacjonarne (34 sztuki), jak przenośne (17 sztuk).

W budynku zlokalizowane są kioski internetowe (infomaty) zapewniające swobodny dostęp do extranetu. Studenci mogą sprawdzić plan zajęć, aktualne oceny, stan rozliczeń finansowych z uczelnią, konsultacje wykładowców, terminy egzaminów. Uczelnia zapewnia studentom dostęp do Internetu WiFi. Dodatkowo stworzono 6 stanowisk komputerowych w tym dwa przystosowane dla osób niepełnosprawnych.

Zapewniono studentom komfortowe pomieszczenie „Strefa Studenta”, która została podzielona na dwie sekcje: „Chillout” – wyposażona w 8 stanowiska komputerowe wraz z dostępem do Internetu, telewizor LCD wraz z telewizją satelitarną oraz „Science Zone” – wyposażona w stanowiska do nauki. Dodatkowo na terenie uczelni stworzono cztery, „Enklawy Studenckie”, wyposażone w wygodne kanapy i stoliki.

W trakcie wizytacji ustalono jakim oprogramowaniem dysponuje uczelnia i wykorzystuje je do procesu dydaktycznego na kierunku *ekonomia*, i tak:

Na przedmiocie EKONOMETRIA - MS Office (Arkusz Kalkulacyjny Excel).

Na przedmiocie FUNKCJONOWANIE HOTELU - Oprogramowanie własne wykładowcy – praktyka.

Na przedmiocie GRAFIKA W PREZENTOWANIU ZJAWISK GOSPODARCZYCH - Adobe CS4 / Corel Draw X4.

Na przedmiocie STRATEGIE FINANSOWE - GRY DECYZYJNE -Gra decyzyjna - BAPPF

Na przedmiocie GRAFIK-PROJEKTANT W BIZNESIE Adobe CS4 / Corel Draw X4.

Na przedmiocie INFORMATYKA W TURYSTYCE Czart Hotel / Demo Fidelio.

Na przedmiocie KOMUNIKACJA INTERPERSONALNA Power Point.

Na przedmiocie RACHUNKOWOŚĆ Symfonia Sage / Symfonia 2013.

ZALECENIE: Biorąc pod uwagę zróżnicowanie i liczbę przedmiotów realizowanych na ocenianym kierunku, a przede wszystkim przyjęcie praktycznego profilu kształcenia zakres wykorzystywania oprogramowania komputerowego należy zwiększyć. Dotyczy to zwłaszcza oprogramowania wykorzystywanego do nauczania statystyki i ekonometrii, choćby w postaci programów *open source* np. Gretl i/lub R albo akademickich wersji programów komercyjnych (np. Statistica, SPSS) oraz oprogramowania pokazującego w praktyce działanie firmy typu Firma symulacyjna.

W trakcie wizytacji analizowano zasoby biblioteczne biblioteki Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu. W księgozbiornie podstawowym w Dziale 5 Nauki Ekonomiczne biblioteka posiada ponad 1000 pozycji książkowych, Dział 6 Bankowość obejmuje ok. 500 tytułów, Dział 7 Finanse – ponad 1000 książek, Dział 10 Zarządzanie to prawie 1700 woluminów, a Dział 14 Rachunkowość – 700 egzemplarzy. Zweryfikowano tytuły aktualnie prenumerowanych czasopism związanych z kierunkiem ekonomia. Ustalono, że prenumerowanych jest 29 tytułów w wersji papierowej. W Bibliotece dostępne są stanowiska z możliwością korzystania z programu LEX, katalogów elektronicznych baz danych bibliotecznych.

W trakcie wizytacji zweryfikowano, czy dostępne zasoby biblioteczne są właściwie skorelowane z literaturą zalecaną w poszczególnych kartach przedmiotów. Wylosowano dwa przedmioty i w trakcie oceny bazy dydaktycznej poproszono o zweryfikowanie dostępności w bibliotece zamieszczonych w nich pozycji. W przypadku przedmiotu Gospodarka regionalna, na dwie pozycje obowiązkowe były dostępne wszystkie, natomiast na trzy pozycje literatury uzupełniającej dostępna była jedna. W przypadku przedmiotu Finanse publiczne i Finanse

przedsiębiorstw na dwie pozycje obowiązkowe jedna była w zasobach bibliotecznych (wypożyczona). Biblioteka natomiast nie dysponowała jedną pozycją zalecaną jako literatura uzupełniająca. **Można ocenić, iż zasoby biblioteczne są adekwatne do potrzeb kształcenia na kierunku ekonomia, z tym, iż należy zalecić zapewnienie pełnej dostępności podstawowych podręczników uwzględnionych w kartach przedmiotów.**

Studenci bardzo pozytywnie oceniali infrastrukturę Wydziału, uznali warunki za sprzyjające nauce oraz pozwalające osiągnąć zakładane efekty kształcenia. Studenci mają swobodny dostęp do czytelni internetowej. Z opinii studentów wynika, iż Biblioteka posiada wszystkie pozycje podstawowej literatury potrzebnej do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, w wystarczających ilościach.

W Bibliotece Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu dostępne są bazy danych pełnotekstowe, bibliograficzne i faktograficzne. Wśród dostępnych baz można wymienić: Alebank, LEX PROQUEST, Omega, ABI/INFORM Global, ABI/INFORM Dateline, ABI/INFORM Trade&Industry. Ponadto zapewniony jest dostęp do baz udostępnianych w ramach wirtualnej Biblioteki Nauki. W wymienionych bazach można korzystać w czytelni Biblioteki.

Zgodnie z Raportem Samooceny przy wyborze miejsca praktyki dla studenta uwzględnia się kierunek studiowania, uzyskane przez niego wyniki w nauce, predyspozycje studenta oraz jego preferencje. Biuro Karier w ramach praktyk zawodowych współpracuje z ponad 1000 firm/instytucji. W trakcie wizytacji przedstawiono listę branż i przedsiębiorstwa, w których odbywają się praktyki. Wskazany wykaz miejsc odbywania praktyk nie budzi zastrzeżeń z punktu widzenia możliwości osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na kierunku *ekonomia*.

Podstawowa baza dydaktyczna nie jest dostosowana do wymogów osób niepełnosprawnych.

Budynki Wydziału nie są przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami ruchowymi. Budynki nie są pozbawione przeszkód architektonicznych, nie posiadają także windy. Uczelnia dysponuje za to stanowiskami komputerowymi przystosowanymi do potrzeb osób niepełnosprawnych (także w Bibliotece). Gdy występuje taka potrzeba, plan grupy, do której uczęszcza osoba z niepełnosprawnościami jest modyfikowany tak, aby wszystkie zajęcia odbywały się w obrębie parteru, który jest przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Generalnie baza dydaktyczna jest adekwatna z punktu widzenia możliwości osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Należy jednak zapewnić lepiej dostępność podstawowych podręczników uwzględnionych w kartach przedmiotów. Zwiększenia wymaga także zakres wykorzystywania specjalistycznego oprogramowania komputerowego do prowadzenia zajęć dydaktycznych. Podstawowa baza dydaktyczna nie jest dostosowana do wymogów osób niepełnosprawnych.

Kryterium 6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

W związku z prowadzeniem studiów I stopnia jednostka nie ma obowiązku prowadzenia badań naukowych. Kryterium to zatem nie podlega ocenie.

Komentarz:

Ocena obligatoryjna jedynie dla studiów II stopnia i jednolitych magisterskich;

Jednakże warto zauważyć stosunkowo szerokie przejawy działań związanych z pracami naukowymi. Warto odnotować utworzenie wydziałowych struktur organizacyjnych mających w swych kompetencjach różne aspekty działalności naukowo-badawczej (Katedry oraz Pełnomocnik Dziekana ds. Nauki, Pełnomocnik Dziekana ds. Konferencji i Publikacji, Pełnomocnik Dziekana ds. Współpracy z Zagranicą). Zapewnia się pracownikom możliwość publikowania w cyklicznych punktowanych „Zeszytach Naukowych” i „Chorzowskich Studiach Politycznych” oraz wydawania prac w Wydawnictwie WSB, a także udziału w konferencjach organizowanych przez uczelnię. W okresie od roku 2008 na Wydziale Zamiejscowym w Chorzowie zorganizowanych zostało 18 krajowych i międzynarodowych konferencji naukowych. Z tego 7 miało bezpośredni związek tematyczny z dziedziną nauk ekonomicznych. Zorganizowano ponadto w tym czasie 37 seminariów naukowych i organizacyjnie związanych z dziedziną nauk ekonomicznych. Od roku 2008 ukazało się 12 publikacji cyklicznych wydanych przez Wydział Zamiejscowy w Chorzowie w postaci „Zeszytów Naukowych Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie”, „Chorzowskich Studiów Politycznych”, a także w ramach „Zeszytów Naukowych Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu”. Z tego 7 miało związek z dziedziną nauk ekonomicznych. Od roku 2008 ukazało się 10 autorskich monografii i podręczników akademickich w języku polskim lub innym niż angielski z afiliacją Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie. Od roku 2008 ukazało się 13 wieloautorskich monografii naukowych z afiliacją Wydziału Zamiejscowego. Stworzono system finansowania działań naukowych prowadzonych przez poszczególnych pracowników. Jego elementami są: dofinansowanie udziału w konferencjach oraz granty badawcze w oparciu o środki własne jak i pozyskiwane ze źródeł zewnętrznych. Na szczególne wyróżnienie zasługuje system stypendiów doktorskich i habilitacyjnych ze środków własnych (w oparciu o Zarządzenie nr 11/2007 Rektora WSB w Poznaniu z dnia 1 lipca 2007 roku w sprawie regulaminu przyznawania stypendium doktorskiego i habilitacyjnego fundowanego przez Wyższą Szkołę Bankową w Poznaniu). Stworzono system grantów badawczych ze środków własnych dla asystentów i adiunktów na realizację projektów badawczych przyznawane w ramach corocznych konkursów. Ponadto zapewniono stypendia doktorskich i habilitacyjnych finansowanych ze środków Unii Europejskiej w ramach projektu „Budowa potencjału rozwojowego Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu przez wzrost jakości i efektywności kształcenia” nr UDA-POKL.04.01.01-00-195/08-00.

Uczelnia współpracuje z zagranicznymi uczelniami partnerskimi. W trakcie wizytacji przedstawiła informacje o wykładach prowadzonych przez pracowników naukowo – dydaktycznych uczelni partnerskich na WZ w Chorzowie. W latach 2008-2013 odnotowano 13 takich wykładów. Jednocześnie pracownicy Wydziału w tym samym okresie wystąpili z 18 gościnnymi wykładami

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego (ocena: wyróżniająca, w pełni, znacząco, częściowo.)

Nie podlega ocenie.

Kryterium 7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

7.1)

Zasady rekrutacji studentów na studia I stopnia na kierunku *ekonomia* są typowe dla tego typu studiów i nie odbiegają od ogólnopolskich standardów. Zasady te nie zawierają żadnych regulacji dyskryminujących potencjalnych kandydatów. Rekrutację kandydatów na studia regulują Zasady rekrutacji, uchwalane każdego roku przez Konwent WSB w Poznaniu.

Kandydat na studia I stopnia na kierunku *Ekonomia* na Wydziale Zamiejscowym w Chorzowie Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu musi posiadać poświadczenie pozytywnie zdanego egzaminu maturalnego, oraz złożyć wszystkie wymagane dokumenty. Wstęp na studia jest wolny, a decyduje kolejność zgłoszeń. W całości procesem rekrutacji zajmuje się Komisja Rekrutacyjna oraz Dziekan. Uchwała Konwentu Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu nr 135/2013 z dnia 6 września 2013r. postanawia o nieuruchomieniu kierunku *Ekonomia* na Wydziale zamiejscowym w Chorzowie w roku akademickim 2013/2014.

Osoby, nie będące obywatelami polskimi, mogą być dopuszczone do studiowania w Uczelni na zasadach określonych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego. Wstęp na studia jest wolny, a o przyjęciu decyduje kolejność zgłoszeń. Procedura rekrutacji na studia stacjonarne obejmuje również test diagnostyczny z wybranego przez kandydata języka obcego, który pozwala przyporządkować go do grupy językowej o odpowiednim poziomie zaawansowania. Uczelnia podjęła decyzję o nierekrutowaniu kandydatów na oceniany kierunek.

7.2)

Nakład i czas pracy studenta niezbędny do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia – ogólnych, specyficznych i szczegółowych (dla kierunku, poziomu kwalifikacji i profilu, modułu przedmiotów i poszczególnych przedmiotów) nie jest jasny. W sylabusach przedmiotów nie wyspecyfikowano czasu pracy niezbędnego do osiągnięcia zakładanych efektów ani tego z bezpośrednim udziałem nauczyciela, ani czasu niezbędnego dla pracy własnej studenta. Zgodnie z uwagami poczynionymi w pkt. 3 niniejszego raportu ZO nie mógł stwierdzić, na ile założenia co do nakładu pracy studenta są prawidłowe.

Studenci uczestniczący w spotkaniu z Zespołem Oceniającym (w większości III rok studiów I stopnia, niestacjonarnych) posiadali jedynie szczątkową wiedzę na temat systemu ECTS. Po przybliżeniu go im, zdecydowanie stwierdzili nieprawidłowe szacowanie nakładu pracy oraz czasu niezbędnego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia względem przypisanym punktom ECTS przedmiotom w planie i programie studiów. Studenci wyrażali opinie zarówno o przeszacowaniu, jak i niedoszacowaniu nakładu pracy.

System ocen studenta jest, co do zasady, zorientowany na proces uczenia się, jednak brakuje dokładnej standaryzacji wymagań na poszczególne oceny.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci wyrazili jednak opinię, że system oceniania jest przejrzysty i zrozumiały. Wyrazili przekonanie, że ich postępy w nauce są oceniane obiektywnie. Zasady oceniania są klarowne i podawane do wiadomości studentów na początku każdego semestru. W trakcie semestru przeprowadzane są kolokwia, sprawdziany i inne formy weryfikacji wiedzy. Egzaminy są przeprowadzane zarówno w formie pisemnej jak i ustnej. Studenci mają możliwość uzyskania informacji o popełnionych błędach. Mają także prawo do egzaminu poprawkowego. Na podstawie powyższego można stwierdzić, że organizacja procesu kształcenia zorientowana jest na motywowanie studentów do systematycznej nauki.

7.3)

Wydział oferuje studentom możliwość wymian studenckich. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym studenci nie wyrazili większego niż dotąd zainteresowania

wymianami międzynarodowymi. Studenci nie oczekują oraz nie są zainteresowani wymianami studenckimi w większym wymiarze niż odbywa się to dotychczas. Trzeba jednak podkreślić, że studenci ocenianego kierunku stosunkowo aktywnie uczestniczą w wymianie zagranicznej.

Z Raportu Samooceny wynika, że od roku 2008 wyjechało do innych ośrodków w ramach różnych programów prawie 40 studentów. Także prowadzona współpraca zagraniczna, w tym 4 projekty stażów zagranicznych, uzyskanych dzięki pozyskaniu środków z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki sprzyja osiąganiu zakładanych efektów kształcenia. Uczelnia regularnie przyjmuje grupę studentów z krajów Europy Wschodniej, którym stwarza możliwość studiowania w Polsce. W opinii studentów, oferta oraz poziom kształcenia na lektoratach językowych jest satysfakcjonujący oraz pozwala im opanować język na poziomie sprzyjającym wyjazdowi zagranicznemu.

7.4)

System opieki naukowej i dydaktycznej należy ocenić pozytywnie. Każdy nauczyciel akademicki ma wyznaczone terminy konsultacji, w czasie których jest dostępny dla studentów. Poza tym studenci mogą skontaktować się z prowadzącymi zajęcia za pośrednictwem poczty elektronicznej. Z opinii wyrażanych podczas spotkania z ZO, wynika, że często z tej formy korzystają. Studenci studiują według wybranych przez siebie specjalności. W opinii studentów oferta specjalności przedstawiana przez Uczelnię jest obszerna, wystarczająca oraz odpowiadająca wymogom rynku pracy. **Studenci wyrazili niezadowolenie z faktu znacznie szerszej przedstawianej im oferty aniżeli liczby rzeczywiście uruchamianych specjalności.** Przyjęta została zasada, że liczba godzin specjalnościowych jest taka sama dla wszystkich form prowadzonych studiów. Dzięki temu studenci studiów stacjonarnych, pragnący realizować specjalność, która nie została otwarta, mogą uczyć się na przedmioty specjalnościowe realizowane na studiach niestacjonarnych. Studenci pozytywnie ocenili tę możliwość. Studenci ocenili pozytywnie proces doboru promotorów oraz tematów prac dyplomowych. Studenci mają możliwość proponowania tematów swoich prac dyplomowych. Promotorzy wspierają ich przy tym oraz pomagają w doborze tematów. Wybór promotora następuje poprzez extranet zgodnie z zasadą „kto pierwszy ten lepszy”. Sposób ten odpowiada studentom.

Studentom na pierwszych zajęciach przedstawiane są treści sylabusów oraz zalecana literatura. Karty opisu przedmiotów są cały czas dostępne dla studentów za pośrednictwem extranetu. Karty przedmiotów zawierają wymagania wstępne, założenia i cele kształcenia, szczegółowe efekty kształcenia oraz opis sposobu sprawdzenia ich osiągnięcia, sposób zaliczenia przedmiotu, stosowane metody dydaktyczne a także zalecaną oraz uzupełniającą literaturę. W opinii studentów uczestniczących w spotkaniu z ZO podstawowa literatura opisana w sylabusach jest wystarczająca do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Studenci pozytywnie ocenili pracę Biblioteki oraz dostępność potrzebnej im literatury.

Zgodnie z regulaminem przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu, istnieje możliwość ubiegania się o stypendium Rektora dla najlepszych studentów, które może być przyznane studentom w liczbie nieprzekraczającej 10% studentów danego kierunku, co jest zgodne z art. 174 ust.4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Zadaniem stypendium jest motywacja studentów do osiągania lepszych efektów kształcenia. Najlepsi studenci wybierani są na podstawie listy rankingowej sporządzanej zgodnie z powyższym regulaminem, który przewiduje wysokie wyniki w nauce, osiągnięcia naukowe, artystyczne oraz sportowe. Uczelnia ponadto prowadzi

program VIS (Very Important Student), który pozwala studentom na zwolnienie z opłacenia czesnego na pierwszym roku studiów na zasadach określonych w Regulaminie programu Very Important Student – VIS w Wyższej Szkole Bankowej w Poznaniu. Studenci podczas spotkania oceniali pozytywnie formy motywacji.

Przyznawanie świadczeń pomocy materialnej odbywa się na podstawie Regulaminu przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu, który zapewnia możliwość ubiegania się o wszystkie rodzaje świadczeń pomocy materialnej przewidziane w art.173. ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Oddział zamiejscowy w Chorzowie nie posiada domów studenckich. Rozpatrywaniem wniosków stypendialnych zajmuje się Wydziałowa Komisja Stypendialna, której większość składu stanowią studenci. W trakcie spotkania z Zespołem Oceniającym studenci wskazali, że wszystkie informacje dotyczące pomocy materialnej znajdują się w gablotach informacyjnych oraz w extranecie. Wysokości stypendiów w ich opinii są zadowalające. Oprócz oferowanych stypendiów studenci Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie WSB w Poznaniu mają możliwość skorzystania z promocyjnej oferty wynajęcia pokoju w hotelach. Wydział Zamiejscowy zawarł umowy z hotelami na stałą rezerwację miejsc noclegowych dla studentów i słuchaczy studiów podyplomowych. Słuchacze WSB, uzyskują również korzystne rabaty.

Na Wydziale Zamiejscowym w Chorzowie WSB w Poznaniu działa Biuro Karier, którego misją jest pomoc studentom i absolwentom wchodzącym na rynek pracy. Biuro Karier oferuje studentom miejsca odbywania obowiązkowych praktyk studenckich oraz zamieszcza za pośrednictwem extranetu oferty pracy dla studentów Uczelni. Studenci pozytywnie oceniają działalność Biura Karier.

Na terenie Wydziału znajdują się przygotowane specjalne „Strefy Studenta”. Są to miejsca przeznaczone dla studentów, w których mogą oni swobodnie porozmawiać, odpocząć i skorzystać z darmowego, bezprzewodowego dostępu do Internetu na terenie całego budynku. Do dyspozycji studentów pozostają także stacje komputerowe w kilku miejscach korytarzy (na każdym piętrze) z dostępem do Internetu. W budynku Wydziału znajduje się również bufet do dyspozycji studentów oraz pracowników.

Na Wydziale działa Rada Samorządu Studenckiego. Jej głównym celem jest niesienie pomocy studentom we wszystkich sprawach dotyczących studiowania. W skład Samorządu wchodzi studenci z różnych trybów i lat studiów, wybierani w corocznych wyborach. Łącznie w skład Rady wchodzi 10 osób. Jego przedstawiciele biorą udział w posiedzeniach organów kolegialnych Wydziału (Rada Wydziału, komisja stypendialna) oraz Uczelni (Senat, komisja dyscyplinarna ds. Studentów). Wydziałowa Rada Samorządu Studenckiego organizuje także szereg wydarzeń kulturalnych kierowanych do studentów. Członkowie Rady pozytywnie oceniają wsparcie ze strony Wydziału.

Studenci wyrazili zadowolenie z obsługi dziekanatu oraz godzin jego pracy, które są dostosowane zarówno do potrzeb studentów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych. Studenci podkreślali, iż trudne sprawy są rozwiązywane szybko przez władze Wydziału a inicjatywny zgłaszane przez studentów na ogół uwzględniane. Studenci mogą zwrócić się bezpośrednio do prodziekana lub za pośrednictwem przedstawicieli samorządu studenckiego.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci wśród mocnych stron procesu kształcenia na wizytowanym kierunku, wymienili przede wszystkim kadre dydaktyczną, wskazując odpowiednie przygotowanie nauczycieli akademickich do prowadzonych zajęć. Ponadto studenci doceniają szeroki zakres wiedzy praktycznej, którą przekazują im nauczyciele akademicy. Podczas spotkania studenci nie potrafili wskazać słabszych, ich

zdaniem, stron procesu kształcenia i wskazali jedynie potrzebę stworzenia większej liczby miejsc parkingowych dla samochodów oraz postojów rowerowych w bezpośrednim otoczeniu Wydziału.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

7.1)

Zasady rekrutacji studentów na studia I stopnia na kierunku *ekonomia* są typowe dla tego typu studiów i nie odbiegają od ogólnopolskich standardów. Zasady są przejrzyste i nie zawierają żadnych regulacji dyskryminujących potencjalnych kandydatów.

7.2)

System ocen studenta jest, co do zasady, zorientowany na proces uczenia się. W opinii ZO brakuje bardziej dokładnej standaryzacji wymagań na poszczególne oceny. Jednak studenci pozytywnie oceniają sposób formułowania ocen. System oceny osiągnięć, ich zdaniem, jest przejrzysty i obiektywny. Studenci zwrócili uwagę na, w ich opinii, niewłaściwe szacowanie nakładu pracy.

7.3)

Studenci nie przejawiają większego niż dotychczas zainteresowania uczestnictwem w wymianie międzynarodowej. Jest ono, biorąc pod uwagę fakt, że przeważają studenci studiów niestacjonarnych, stosunkowo duże.

7.4)

System pomocy materialnej, dydaktycznej oraz naukowej należy ocenić pozytywnie. Studenci bardzo wysoko ocenili kadre dydaktyczną. Informacje zawarte w sylabusach są kompletne, a materiały dydaktyczne przydatne. Studenci wyrazili zadowolenie z opieki dydaktycznej, naukowej i materialnej.

Kryterium 8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

8.1)

Na Wydziale Zamiejscowym w Chorzowie Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu struktura zarządzania kierunkiem studiów opisana jest w Systemie Procedur Zarządzania Jakością Kształcenia, a także w Zarządzeniu nr 14/2013 Kanclerza Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu z dnia 18 lipca 2013 roku w sprawie powołania struktury zarządzania dydaktyką i nauką na wydziałach w obszarze studiów wyższych. Wdrożenie ostatniego dokumentu skutkowało powołaniem w ramach kierunku studiów, w tym *ekonomii*, Menadżerów kierunków, którzy mają dbać o jakość kształcenia i podlegają bezpośrednio Dziekanowi oraz Prodziekanowi ds. zarządzania jakością kształcenia (por. dalej).

Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia na Wydziale Zamiejscowym w Chorzowie Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu został przyjęty Zarządzeniem nr 11/2011 z dnia 30 września 2011. Dokument zawiera w swojej treści ogólne założenia polityki jakości, strukturę organizacyjną oraz opis instrumentów zarządzania jakością kształcenia.

Zasady ogólne polityki jakości (System Procedur Zarządzania Jakością Kształcenia SPZJK) wskazują cele stosowanych rozwiązań, które mają się przejawiać objęciem

narzędziami systemu interesariuszy wewnętrznych oraz zewnętrznych, a także uwzględnienie przepisów prawa powszechnie obowiązujących oraz uwarunkowań wewnętrznych Uczelni. W ramach systemu można wyróżnić następujące główne elementy:

- opracowanie koncepcji kształcenia,
- nadzór nad procesem kształcenia,
- weryfikacja efektów kształcenia.

Istotną cechą systemu zapewnienia wysokiej jakości kształcenia jest udział w tym procesie wielu interesariuszy począwszy od pracodawców i praktyków mających wpływ na program studiów i treści kształcenia, poprzez nauczycieli akademickich, koordynatorów przedmiotów, szefów katedr, dziekanów, pracowników administracyjnych zapewniających sprawna obsługę procesu kształcenia, aż po studentów i absolwentów, których opinie systematycznie są badane i wykorzystywane w procesie kształcenia (por. wspomniane wyżej badania).

Część druga poświęcona strukturze systemu, wymienia i opisuje zadania oraz kompetencje organów kolegialnych, jednoosobowych a także pozostałych interesariuszy zawiera opis narzędzi i procedur weryfikacji efektów kształcenia, ewaluacji jakości procesu dydaktycznego oraz podnoszenia jakości kształcenia.

Organem odpowiedzialnym za funkcjonowanie SPZJK na Wydziale Zamiejscowym w Chorzowie WSB w Poznaniu jest Dziekan Wydziału.

Rada Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie WSB w Poznaniu Uchwałą nr 5/2008 z dnia 26 czerwca 2008 roku powołała Komisję Rady Wydziału ds. Oceny Jakości Kształcenia oraz Rozwoju Oferty Dydaktycznej. W skład Komisji wchodzi Prodzikan ds. Oferty Dydaktycznej (Przewodniczący), Prodzikan ds. Zarządzania Jakością Kształcenia (odpowiedzialny za SPZJK), Menedżerowie Kierunku oraz wybrani przez Radę Wydziału specjaliści reprezentujący wybrane dziedziny.

Zarządzeniem Dziekana WZ w Chorzowie WSB w Poznaniu z dn. 1 września 2009 r. wprowadzono Program Partnerstwa Biznesowego, na podstawie którego pozyskano firmy oraz instytucje finansowego wsparcia przedsiębiorstw z regionu Śląska sprawujące patronat merytoryczny nad wybranymi specjalnościami.

Umocowaniem Programu Partnerstwa Biznesowego było powołanie Rady Biznesu, która na stałe realizuje w/w zadania. Stanowi swoistą platformę porozumienia środowiska naukowego i biznesu. Działanie systemu zarządzania jakością kształcenia związane jest z uwarunkowaniami zewnętrznymi i wewnętrznymi.

W roku 2013 powołani zostali Menedżerowie Kierunków odpowiedzialni za jakość kształcenia, w tym za rozwój poszczególnych kierunków studiów. Menedżerowie podlegają bezpośrednio Dziekanowi WZ w Chorzowie.

Do funkcjonujących obecnie elementów systemu zarządzania jakością, w tym w zakresie weryfikacji zakładanych efektów kształcenia należą m.in. następujące procedury i narzędzia (por. RS, s. 49):

- programy studiów i karty przedmiotów – programy studiów przygotowywane i opiniowane są m. in. przez Partnerów Biznesowych,
- badania potrzeb edukacyjnych uczniów szkół średnich – przyszłych studentów,
- semestralna ankieta oceny wykładowców, którą wypełniają studenci Wydziału WSB – ankieta jest przekazywana studentom drogą elektroniczną – extranetem,
- coroczna ankieta oceny jakości usług edukacyjnych świadczonych przez WSB dla słuchaczy studiów podyplomowych – oceny jakości usług dokonują słuchacze studiów podyplomowych Wydziału,
- coroczna ankieta oceny jakości usług edukacyjnych świadczonych przez WSB,
- coroczne badania Pracodawców współpracujących i niewspółpracujących z WZ w Chorzowie WSB w Poznaniu,

- kwestionariusz wykładowcy badający aktywność naukową i publikacyjną kadry naukowo-dydaktycznej oraz pracowników dydaktycznych w danym roku kalendarzowym,
- specjalna skrzynka mailowa, na którą swoje uwagi dotyczące funkcjonowania uczelni mogą zgłaszać studenci,
- anonimowa ankieta dotycząca wywiadu z przebiegu praktyki, stażu, miejsca zatrudnienia studentów WSB,
- zebrania Katedr i Zakładów Dydaktycznych, w trakcie których omawiane są sprawy bieżące, jakościowe,
- program hospitaacji zajęć dydaktyków, realizowany przez Menedżerów Kierunku, a nadzorowany przez Dziekana Wydziału,
- system rozliczania przeprowadzonych zajęć i wykonania pensum dydaktycznego,
- monitoring poziomu zdawania egzaminów, poziomu retencji, etc. (Dziekanat prowadzi statystyki w układzie semestru, które są poddawane analizie przez Dziekana i stanowią podstawę do wprowadzenia działań naprawczych np.: wprowadzenie dodatkowych, bezpłatnych zajęć dla studentów z takich przedmiotów jak matematyka, statystyka czy ekonometria),
- stałe dyżury pracowników i Władz Wydziału oraz okazjonalne spotkania ze studentami zarówno z inicjatywy Wydziału, studentów, jak i organizacji i grup studenckich stanowią istotną płaszczyznę do wymiany doświadczeń, a przez to są doskonałym źródłem informacji dotyczącym oceny procesu dydaktycznego przez studentów,
- szkolenia z zakresu metodyki nauczania oraz aktywnych form dydaktycznych dla kadry naukowej WSB,
- zajęcia dodatkowe dla kandydatów na studia, które odbywają się w ramach Zimowej Akademii Umiejętności, z zakresu matematyki, języka polskiego, wiedzy o społeczeństwie oraz geografii,
- wspieranie dydaktyki przez zewnętrzne podmioty (np. program Partnerstwa Biznesowego).
- Biuro Karier organizujące corocznie szereg szkoleń, na bieżąco współpracując z firmami komercyjnymi. Ponadto organizuje praktyki, płatne staże, miejsca pracy, wspiera studentów w przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych, gromadzi opinie studentów nt. firm, w których organizowane były staże i praktyki,
- funkcjonowanie szeregu kół naukowych, Magazynu WSB, AZS, RSS, które organizują i uczestniczą w szkoleniach, seminariach, konferencjach i wyjazdach naukowych,
- współpraca z uczelniami zagranicznymi, w tym wymiana studentów w ramach programów wewnętrznych WSB,
- nagrody Dziekana dla najlepszych studentów oraz pracowników,
- system dofinansowań do publikacji pracowników WSB, udziału w konferencjach, seminariach i stażach,
- działalność wydawnicza – periodyki „Zeszyty Naukowe WZ Chorzów WSB” oraz „Chorzowskie Studia Polityczne”.

System procedur zarządzania jakością kształcenia jest konsekwentnie udoskonalany w oparciu o głęboką analizę informacji pozyskiwanych i gromadzonych przez Uczelnię m. in.: wyników wymienianych wyżej badań i ankiet, które stanowią podstawę do opracowania i wdrażania nowych rozwiązań w procesie dydaktycznym, organizacji procesu kształcenia, a także podejmowania działań na rzecz promocji aktywności naukowej i publikacyjnej wśród pracowników naukowo-dydaktycznych. Władze Wydziału inicjują i czuwają nad wdrażaniem rozwiązań służących podnoszeniu jakości kształcenia, organizacji procesu dydaktycznego, w tym obsługi administracyjnej procesu dydaktycznego oraz aktywizacji działalności naukowo-

badawczej na Wydziale. Nadto powołano Menedżerów Kierunków o czym wspomniano wyżej.

Struktury zarządzania procesem dydaktycznym są przejrzyste. Wymienione wyżej badania i przeprowadzane ankiety świadczą o ich kompleksowości oraz stanowią dostateczną podstawę doskonalenia procesu kształcenia.

W Uczelni wprowadzono ciekawe rozwiązania na wszystkich jej wydziałach, mianowicie powołano dla każdego kierunku zakłady dydaktyczne, których zadaniem jest zarządzanie wszystkimi działaniami związanymi z procesem kształcenia. W skład zakładów wchodzi wszyscy pracownicy katedr prowadzący badania naukowe w ramach poszczególnych kierunków studiów a także pozostali pracownicy prowadzący zajęcia na kierunku, w tym praktycy gospodarczy. Szczegółowe zadania, jakie stawiane są przed zakładami dydaktycznymi a także przed systemem zarządzania dydaktyką reguluje zarządzenie Kanclerza Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu nr 14/2013. W związku z wygaszaniem zajęć na kierunku pracownicy prowadzący zajęcia na *ekonomii* tworzą wspólny Zakład Zarządzania i Ekonomii. Podobnie, badania prowadzone przez pracowników prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku włączone zostały do działalności prowadzonej w Katedrze Zarządzania. Katedry tworzone są tylko w przypadku kierunków, które prowadzą II stopień studiów. Z rozmowy przeprowadzonej z Dziekanem Wydziału wynika, że nowe rozwiązania dotyczące zarządzania dydaktyką mają charakter eksperymentalny, niewątpliwie odciążą kierowników katedr od działań w sferze organizacji dydaktyki, pozwalając na skoncentrowanie się na badaniach naukowych.

Zespół Oceniający na podstawie rozmów przeprowadzonych ze studentami, nauczycielami akademickimi, przedstawicielami rynku pracy oraz przedstawionej przez Wydział dokumentacji stwierdza, że w zakresie tworzenia koncepcji kształcenia oferty programowej a także procedur weryfikacji zakładanych efektów kształcenia system zapewnienia jakości kształcenia działa efektywnie.

Wydział na podstawie zebranych informacji sporządza zestawienie ocen nauczycieli akademickich oraz wszystkich uwag prezentowanych przez studentów w pytaniach otwartych służących monitorowaniu i doskonaleniu procesu kształcenia. Uwagi te wyjaśniane są osobiście przez Prodziekana z prowadzącymi zajęcia w celu poprawienia jakości zajęć. ZO zwraca jednak uwagę na fakt, że wyniki ankietyzacji nie są publikowane ani przekazywane do wiadomości studentów. Studenci uczestniczący w spotkaniu z Zespołem Oceniającym nie potrafili jednoznacznie wskazać efektów wynikających z przeprowadzanych ankiet, choć w ich opinii miały one wpływ na modernizację sprzętu komputerowego dostępnego na korytarzach Wydziału.

Zgodnie z przedłożoną dokumentacją, studenci mają zapewniony udział, jako pełnoprawnych członków, swoich przedstawicieli w Radzie Wydziału oraz Senacie Uczelni. Na podstawie przedstawionego składu członków Rady Wydziału stwierdzono, że niespełniony jest wymóg art. 67 ust.4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. **Zaleca się uzupełnienie składu Rady Wydziału o przynajmniej jednego przedstawiciela studentów w tym organie.**

Rada Samorządu Studenckiego opiniuje wszystkie akty dotyczące procesu kształcenia na Uczelni.

Studenci podczas spotkania nie potrafili powiedzieć czym zajmuje się Parlament Studentów RP oraz nigdy nie spotkali przedstawicieli związanych z tą organizacją. Nie interesowali się także jej działalnością.

Rekomenduje się przekazanie do wiadomości studentów opracowanych wyników ankiet bądź wniosków z nich płynących. Studenci wyrazili zainteresowanie takimi informacjami, które jak dotąd nie były im przekazywane. Uczestniczący w spotkaniu z ZO studenci wyrazili swoją obawę co do anonimowości wypełnianych elektronicznie ankiet, podkreślając fakt oceniania prowadzonych zajęć tuż przed zakończeniem semestru (w czasie wystawiania ocen końcowych). **Rekomenduje się np. przeprowadzenie spotkania informacyjnego dla studentów nt. sposobów zapewniania anonimowości w procesie ankietyzacji lub przeprowadzanie ankietyzacji po zakończeniu semestru (na początku kolejnego).**

8.2).

Wśród studentów systematycznie, cosemestralnie, przeprowadzany jest proces ankietyzacji dotyczący prowadzonych zajęć. Kwestionariusz ankietowy pozwala studentom na swobodną wypowiedź oraz ocenę procesu kształcenia na Uczelni. Ankietyzacja prowadzona jest elektronicznie za pośrednictwem extranetu. Na jej podstawie wypracowywane są rekomendacje w zakresie zmian w programie studiów w tym modyfikacji treści niektórych przedmiotów prowadzonych na wizytowanym kierunku. Ponadto na podstawie badań przeprowadzanych wśród absolwentów wyciągane są wnioski w zakresie przydatności poszczególnych przedmiotów, które były realizowane na wizytowanym kierunku. Weryfikacja ta odbywa się pod kątem zawodowych potrzeb studentów.

Udział interesariuszy zewnętrznych w procesie zapewniania jakości kształcenia uwzględniony jest w Systemie zarządzania jakością kształcenia na Wydziale Zamiejscowym w Chorzowie Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu. Ponadto zapewniony jest w procedurach Programu Partnerstwa Biznesowego, która określa zasady opiniowania kierunków studiów i specjalności przez pracodawców, oraz Badaniu Atrybutów Marki (Uchwała nr 2/2/2010 Rady Koordynacyjnej z dnia 14 marca 2010 r, w sprawie przyjęcia „Koncepcji wdrożenia atrybutów marki WSB do wnętrza organizacji”). System pomiaru atrybutów marki i oceny uczelni w opinii interesariuszy, ma charakter kompleksowy. Obejmuje interesariuszy wewnętrznych oraz zewnętrznych, określa cele i charakter przeprowadzania badań, wskazuje formy i metody wykorzystywane przy badaniach, a także procedurę konsultacji i prezentacji wyników. Z dokumentów przedstawionych przez Władze wizytowanego kierunku wynika, że w procesie określenia celów i efektów kształcenia wizytowanego kierunku oraz perspektywy jego rozwoju brali szeroki udział zewnętrzni interesariusze.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/ biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
wiedza	+/-	+	+		+	+/-
umiejętności	+/-	+	+		+	+/-
kompetencje społeczne	+/-	+	+		+	+/-

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia- pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego : w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

8.1)

Działania, które podjęła Uczelnia w zakresie systemu zapewniania jakości SJZk umożliwiają stałe doskonalenie procesu kształcenia. Dotyczy to przede wszystkim systemu weryfikacji efektów kształcenia obejmującego wszystkie etapy procesu kształcenia. Z dokumentów przedstawionych przez Władze wizytowanego kierunku wynika, że służy temu także wspomniana szeroka współpraca z interesariuszami rynku pracy, którzy biorą udział w określaniu celów i efektów kształcenia, ewaluacji programów studiów czy nawet siatek godzinowych. Jak podkreślano, bardzo pozytywnie należy ocenić funkcjonowanie Rady Biznesu, której członkami są przedstawiciele licznej grupy pracodawców współpracujących z Uczelnią.

8.2)

W procesie zapewniania jakości kształcenia biorą udział studenci, absolwenci i pracodawcy. Uwagi i komentarze interesariuszy zewnętrznych - przedstawicieli otoczenia biznesowego mają istotny wpływ na poprawę jakości kształcenia, co jest szczególnie ważne dla realizacji praktycznego profilu studiów.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		Wyróżniająco (6)	W pełni (5)	Znacząco (4)	Częściowo (3)	Niedostatecznie (2)
1	Koncepcja rozwoju kierunku		X			
2	Cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
3	Program studiów			X		
4	Zasoby kadrowe		X			
5	Infrastruktura dydaktyczna		X			
6	Prowadzenie badań naukowych					
7	System wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
8	Wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

Władze Uczelni podjęły decyzję o zakończeniu funkcjonowania kierunku *ekonomia*. W roku akademickim 2013/14 nie uruchomiono już kształcenia na pierwszym roku studiów. Wizytacja na Uczelni pozwala stwierdzić, że kształcenie na drugim i trzecim roku oraz proces dyplomowania zostanie z należytą starannością i zachowaniem wszelkich procedur jakościowych doprowadzony do końca. Ponadto wiele rozwiązań przyjętych na kierunku *ekonomia* będzie dotyczyć także innych kierunków Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie.

Przede wszystkim chodzi o rozwiązania odnoszące się do realizacji praktycznego profilu kształcenia, a w szczególności formułowania efektów kształcenia i systemu ich weryfikacji we współpracy z interesariuszami rynku pracy. Dotyczyć to będzie także rozwiązań w zakresie funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, podkreślić tu należy ciekawe rozwiązania wprowadzające menedżera kierunku oraz zakłady dydaktyczne.

Zalecenia, jakie formułuje Zespół Oceniający w odniesieniu do kierunku *ekonomia* mogą być wykorzystane także na innych kierunkach. Dotyczą one silniejszego powiązania tematyki prac dyplomowych z kanonem kierunku a także bilansu czasu pracy studenta, w podziale na czas pracy własnej i czas pracy z nauczycielem akademickim i w związku z tym odpowiedniego podziału punktów ECTS.

Uwagi dotyczące konieczność lepszego dostosowania budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych mają charakter ogólny i odnoszą się także do studentów innych kierunków.

Uczelnia w odpowiedzi na raport odniosła się do wszystkich uwag sformułowanych w raporcie a w szczególności do uwag dotyczących programu studiów. Poinformowano, iż wszystkie karty przedmiotów zostały zmodyfikowane zgodnie z zaleceniami, w szczególności w zakresie punktów ECTS dla pracy własnej studenta. Tematy prac dyplomowych zostały przekazane do analizy Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz menedżera kierunku, Przesłano również kartę przedmiotu dla praktyk zawodowych. Biorąc pod uwagę powyższej staje się uzasadnienie zmiany kryterium 3 na „w pełni”

Tabela nr 3

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	Wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
Program studiów		x			

